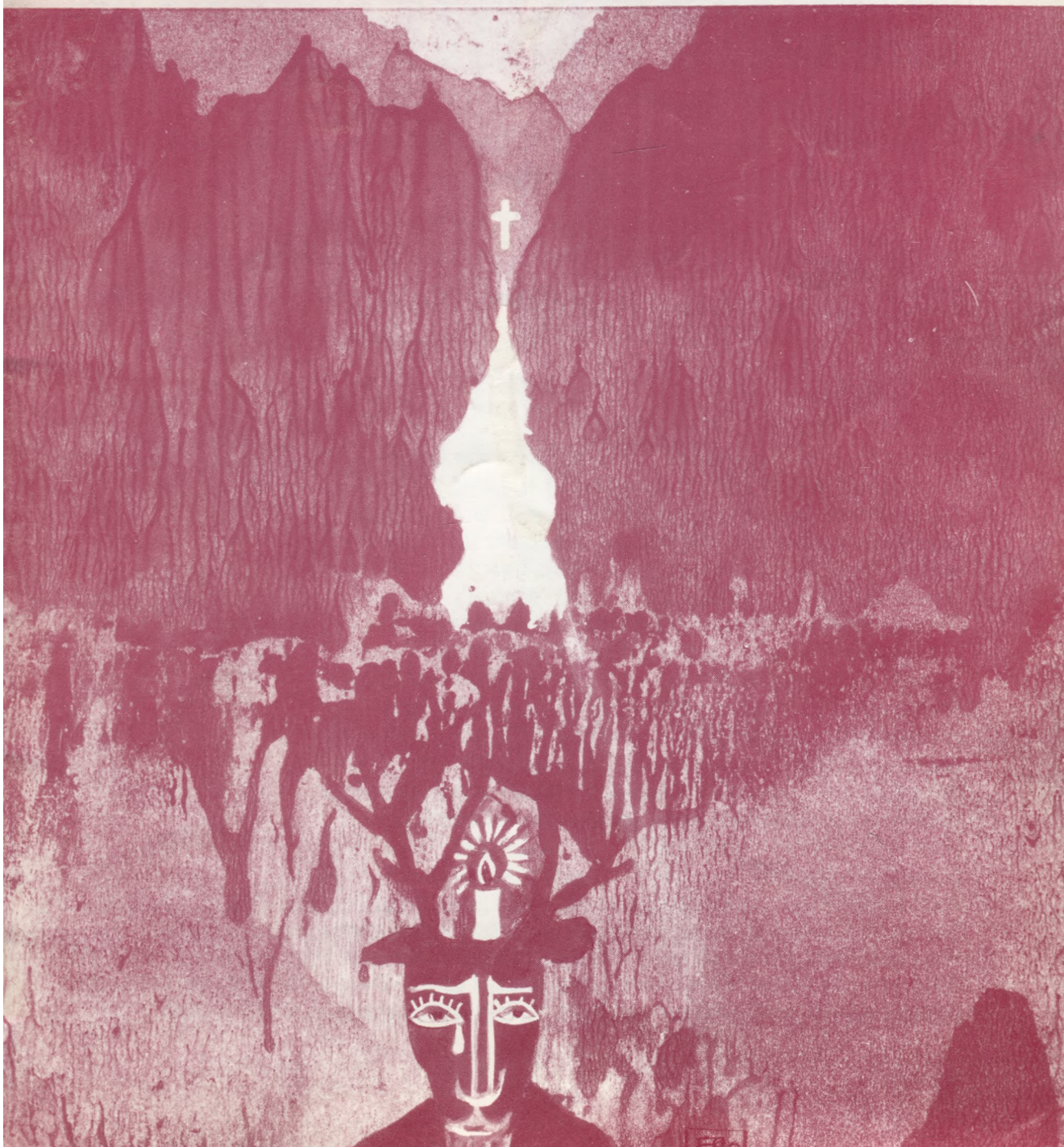

Jaīškai lietuviams

JANUARY 1991 SAUSIS

PRADĖJUS PENTAĮĮ DEŠIMTMETĮ	1	Juozas Vaišnys, S.J.
ŽMONIJOS NUODĖMINGUMO KLAUSIMAS	4	V. Bagdanavičius, M.I.C.
JŪS VISI ESATE BROLIAI	7	Chiara Lubich
EVANGELIZACIJA	8	Vincas Kolyčius
VARGAS PASAULIUI...	11	Jonas Lauriūnas
ŽMOGAUS LIKIMAS, PALIKIMAS IR IŠLIKIMAS	13	Juozas Kraučius
DVASINĖS GRUMTYNĖS	16	Petras Kreef
EILĖRAŠČIAI	17	Kun. Valerijus Ruuzinskas
KAD NEIŠTRŪKTŲ RAUDONASIS GAIDYS	18	Kun. K.J. Ambrasas
ISPANIJA, PORTUGALIJA, MAROKAS	20	Red.
TĖVYNĖJE	22	Gediminas Vakarīs
MŪSŲ ŠEIMŲ PAGRINDINĖS PROBLEMOS	27	Gytis Vygantas
KALBA	28	Juozas Vaišnys, S.J.
KĄ GIRDI VISA LIETUVA	28	Ina Marčiulionytė
EILĖRAŠTIS	30	Kun. Valerijus Rudzinskas
SUGRAŽINK MŪSŲ ŽINGSNIUS	31	Teofilija Žemaitytė
ĮVAIRYBĖS	32	Red.
ŠYPSULIAI	34	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	34	Juoz. Pr.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš “Laiškų lietuviams” ekskursijos.

Viršelio piešinys — dail. Filomenos Linčiūtės-Vaitiekūnienės.

Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1991 / SAUSIS - JANUARY / VOL. XLII, NO. 1

PRADĖJUS PENTAŽĮ DEŠIMTMETĮ

JUOZAS VAIŠNYS, S. J.

Pernai atšventėme "Laiškų lietuviams" 40 metų sukaktį, įžengus į penktąjį dešimtmetį, kartais ateina mintis, koks bus šio žurnalo likimas, kas jį redaguos ateityje. Juk dabartinis redaktorius jį redaguoja nuo pat pirmojo numerio (1950 m.) iki dabar, tik su šešerių metų pertrauka, kai buvo išvykęs į Kanadą. Visuomet buvo ir yra sudarytas redakcinis kolektyvas. Vienas to kolektyvo narių padeda daugiau, kitas mažiau, bet pagrindinė našta krinta ant vieno redaktoriaus pečių. Tad tikrai jau būtų laikas jam išeiti į pensiją ir perduoti šį darbą jaunesniam, energingesniam. Bet kur tokį surasi? Neatrodo, kad čia, išeivijoje, kas nors iš jėzuitų galėtų šį darbą tęsti. Užtat mūsų žvilgsnis savaime krypta arba į kokią nors pasaulietį, arba į jėzuitus iš Lietuvos. Bet visi gerai žinome, kad Lietuvoje kunigų pertekliaus nėra, ten kiekvienas yra labai reikalingas.

Vis daugiau pradedama galvoti, kad gal būtų gerai pasikeisti kunigais: iš Lietuvos į čia atvyktų vienas kitas jaunesnis kunigas, o iš čia į ten nuvyktų vyresnio amžiaus (nes jaunų, deja, čia nėra). Gal tikrai tai būtų įdomu ir naudinga, bet šie pasikeitimai sukeltų ir tam tikrų problemėlių. Nors ir vieni, ir kiti darbuotųsi tarp lietuvių, bet į Ameriką atvykstantiems

Vilties Madona Sevilijos Macarena bažnyčioje

būtų naudinga mokėti bent šiek tiek anglų kalbos, o į Lietuvą nuvykusiems — rusų. Juk nori ar nenori, vis tiek turi sutikti, kad Lietuva jau yra pasidarius dvikalbė. Jau ir spaudoje tenka dažnai matyti rusiškus posakius, ir kalbantis ne vienas juos vartoja, visiškai net negalvodami išversti į lietuvių kalbą, nes prileidžiama, kad visi juos suprantą. Taip, Lietuvoje turbūt beveik visi juos supras, bet išeivijos lietuviai tikrai ne visi. Iš Lietuvos į Ameriką atvykusiems jaunesniems kunigams šiek tiek pramokti anglų kalbos nebūtų jau taip sunku, bet į ten nuvykusiems senesniesiems jau būtų žymiai sunkiau mokytis rusų kalbos, jeigu kai kurie iš jų nepaskaito net paprasčiausių žodžių, parašytų rusiškais raidėmis. Gal kai kurie nusišypsos ir pasakys, kad tai smulkmena, bet toji „smulkmena“, nuolat jaučiama, gali pasidaryti labai nemaloni.

Džiaugiamės, kad jau dabar susilaukiame vis daugiau ir daugiau bendradarbių iš Lietuvos. Jie mums labai palengvina redagavimo darbą. Tik nemalonu, kad mes ne visuomet jiems tuoj galime atsilyginti atitinkamais honorarais, taip įprastais Lietuvoje. Taip pat ir tų honorarų persiuntimas į Lietuvą dabartinėmis sąlygomis nebūtų patogus. Na, bet ateityje šis klausimas gal kaip nors bus palankiau išspręstas.

Labai miela, kad jau turime nemažą skaitytojų Lietuvoje. Jiems „Laiškus lietuviams“ užsako išeivijoje gyvenantys giminės, draugai, pažįstami. Tik mums kelia susirūpinimą, ar visi prenumeratoriai žurnalą gauna. Daugelis atsiliepia, kad gauna, bet vienas kitas nusiskundžia, kad jo vis nesulaukia. Būtume labai dėkingi, kad tie, kurie gauna, mums apie tai praneštų, taip pat pareikštų ir savo nuomonę apie šį žurnalą: kas patinka, kas nepatinka, ko pageidautų.

Pastebėjome, kad paštas tiek Lietuvoje, tiek Amerikoje nelabai uoliai aptarnauja laikraščių ir žurnalų siuntinėjimą. Iš Lietuvos dienraščius oro paštu kartais gauname per 6 dienas, o kartais kai kurie

numeriai ateina tik po mėnesio ar dar daugiau. Gera dar, kad ateina, bet kai kurie numeriai visai nepasirodo. Kur nuklysta ar dingsta, niekas nežino.

„Laiškai lietuviams“ nuo pat pradžios pasižymėjo ypač dviejų problemų svarstymu: šeimos ir jaunimo. Šiuos skyrius ir dabar turime, bet turbūt skaitytojai pastebėjo, kad praėjusiais metais „Šeimos“ skyrius nepasirodė nė viename numeryje. Niekas šeimos klausimais nerašė. Tikimės iš šių metų konkurso dalyvių susilaukti straipsnių apie šeimos problemas.

Kai kurie skaitytojai kartais pasigenda ir „Atgarsių“ skyriaus, kur spausdiname skaitytojų pasisakymus, nuomones. To skyriaus nebūna tada, kai jam nėra medžiagos, kai skaitytojai tyli. Kai kam labai patinka „Šypsulių“ skyrius. Juk visi sutinka, kad pasijuokti sveika. Dažnai ir šiam skyriui pritrūksta gerų juokų ir anekdotų. O jame bendradarbiauti galėtų kiekvienas, nes visi yra girdėję ar skaitę įdomių, juokingų anekdotų. Užtenka tik atsisėsti, juos užrašyti ir atsiųsti. Būsime labai dėkingi. Tad norėtume turėti daugiau bendradarbių, artimiau palaikyti ryšius su skaitytojais, išgirsti jų nuomones ir pageidavimus.

Šie metai viso pasaulio jėzuitams yra jubiliejiniai. Švenčiame dvi svarbias sukaktis: 450 metų nuo Jėzaus draugijos įsteigimo (1540) ir 500 metų nuo jos įsteigėjo šv. Ignaco Loyolos gimimo (1491). Šis jubiliejus prasidėjo praėjusių metų rugsėjo 27 dieną ir tęsis iki šių metų liepos 31 dienos — šv. Ignaco šventės. „Laiškai lietuviams“ šį jubiliejų paminės balandžio mėnesio specialiu numeriu, kuriame bus rašoma apie šv. Ignacą, apie jo įsteigtą Jėzuitų ordiną, apie Lietuvos jėzuitus ir kitais įvairiais klausimais, susijusiais su jėzuitais. Kviečiame ir pasauliečius prisidėti prie to jubiliejinio numerio paruošimo. Būtų įdomu, jeigu kas parašytų apie savo santykius, susitikimus ir veiklą su jėzuitais. Tam jubiliejiniam numeriui medžiagą turime gauti iki kovo mėn. pirmos dienos.

ŽMONIJOS NUODĖMINGUMO KLAUSIMAS

(Pagal Motiejų Scheebeną)

VYTAUTAS BAGDANAVIČIUS, MIC

Nuodėmės šaknis Scheebeno supratimu

Nuodėmė pati iš savęs negali turėti savo buvimo prasmės, nes ji yra neigiamybė. Nuodėmės pagrindo reikia ieškoti aukščiau. Tokio pagrindo Scheebenas ieško nutrūkime žmogaus santykių su Dievu. Tokia būtybė, kuri neturi artimesnio ryšio su Dievu, arba turi tik labai tolimą, net negali nusidėti. Taip galime mąstyti apie visą gyvūniją, neturinčią protingo ryšio su Dievu. Niekas gyvulių nelaiko nusidėjėliais.

Tokia būtybė, kuri yra iš Dievo daug gavusi ir kuri turi galią tai suprasti, gali nusikalsti. Ji nusikalsta tuo būdu, kad atsisako pripažinti savo priklausomybę nuo Dievo, įvairiais būdais paneigdama savo santykį su juo. Taigi nuodėmės šaknis, pagal Scheebeno mokslą, yra žmogaus santykių su Dievu srityje.

Žmogus, paneigdamas savo ryšį su Dievu, pasidaro nusidėjėlis. Čia glūdi viso žmogaus nuodėmingumo šaknis. Scheebenas nemato didelės problemos, kalbant apie natūralines žmogaus nuodėmes. Jos yra nuodėmės tik dėl to, kad žmogus, paneigdamas gamtos dėsnius, pažeidžia gamtos Kūrėją, kuris tuos dėsnius yra įdiegęs žmogaus prigimtyje. Tuos dėsnius protingas žmogus gali nesunkiai pažinti.

Taigi žmogaus nuodėmingumas yra teologinė problema. Scheebenui netrūksta žodžių apsaityti, kaip doroviškai žemas yra dalykas žmogui nutraukti santykius su Dievu. Žmogus natūraliai yra sukurtas jį garbinti ir mylėti.

Tačiau, skaitant apie tą nuodėmės kilmės mokslą, gali kilti klausimas: o kaip yra su netikinčiu žmogumi? Atrodytų, kad

netikintis žmogus tikra prasme negali nusidėti. Tačiau toks klausimas Scheebenui nekykla. O nekykla dėl to, kad jis gyveno 19-to šimtečio viduryje, kada Pirmasis Vatikano Bažnyčios susirinkimas iškilmingai paskelbė, kad natūralus žmogus ir be ypatingo Dievo apreiškimo gali pažinti jo buvimą. Ir pats Scheebenas savo dogmų moksle šią tiesą ne kartą yra pripažinęs. Taigi jam nėra natūraliai netikinčio žmogaus. Dėl to jam nėra nė netikinčio nuodėmės klausimo. Tačiau mums kyla toks klausimas, nes gyvename laikais, kada yra, galima sakyti, modernu būti netikinčiu ir, nepaisant to, būti nuodėmingu.

Vėliau iš Scheebeno teologijos galėsime pasidaryti išvadą, kad pats netikėjimas jau yra nuodėmė. Taip pat matysime, kad Scheebenas yra labai aukštos nuomonės apie žmogų. Žmogus jam yra Dievo atstovas jo sukurtame pasaulyje. Žmogus tam tikra prasme yra tobuliausias Dievo kūrinys. Tad toks žmogus, jeigu nepažįsta Dievo, savaime nusikalsta. Jo nusikaltimas yra ne tik prieš Dievą, bet ir prieš savo prigimtį. Toks žmogus, kuris gali įmantriai argumentuoti prieš įvairius Dievo buvimo įrodymus, jau tuo pačiu paliudija, kad jis esąs tobulas ir, jei norėtų, galėtų rasti pakankamai argumentų ir Dievo buvimui pagrįsti.

Nuodėmės šakniai išaiškinti Scheebenui padeda mąstymas apie angelo nuodėmę. Angelas yra dvasia, kaip ir Dievas. Dėl to angelas pažįsta tobulai. Tačiau angelas nenori pripažinti, kad viso gerumo, kurį jis turi, kūrėjas yra Dievas ir kad iš jo jis tai yra gavęs. Dėl to angelo nuodėmė nėra silpnybės apraiška, bet protesto. Čia Scheebenas kelia klausimą, kas būtų buvę, jei Dievas

būtų angelui suteikęs tokią dievišką privilegiją, kurią yra pažadėjęs žmogui ir ją įvykdęs Jėzuje Kristuje. Jeigu angelas būtų buvęs pakeltas ligi dieviškos prigimties arba jam suteikta Šv. Dvasia, jis tai būtų supratęs, kaip savęs įžeidimą. Jeigu Šv. Dvasia jam būtų buvusi suteikta, jis tai būtų supratęs, kaip pasikėsinimą prieš jo prigimtį.

Kadangi žmogaus nuodėmingumas turi ryšį su angelo nuodėme, tai Scheebenas mano, kad ir žmogaus nuodėmė savo šaknyje nėra silpnybė, bet opozicijos Dievui apraiška.

Šia proga galime pažvelgti į šių laikų žmogiškus santykius. Dažnai mes sutinkame bedievių, kurie reikalauja, kad mes įrodytume jiems Dievo buvimą, tada jie tikėsia. Mes esame linkę tokius bedievius sutikti gera valia ir stengiamės jiems įrodyti Dievo buvimą. Tačiau iš to, ką mes matome Scheebeno aiškinime apie nuodėmės kilmę, į tokius žmones turėtume žiūrėti panašiai kaip į nupuolusius angelus. Pasak I Vatikano susirinkimo, pats žmogus gali natūraliai savo proto pastangomis pažinti Dievą. Bet jeigu jis yra užėmęs neigiamą poziciją Dievo atžvilgiu, tai jis ne tik negali Dievo rasti, bet į jį reikėtų žiūrėti kaip į didelį nusidėjėlį, nes jis, panašiai kaip nusidėję angelai, žiūri į Dievą kaip jo priešininkas.

Taigi Scheebenui nuodėmės problema yra ne kas kita, kaip žmogaus ir Dievo santykių problema. J tai, kad Ieva suvalgė uždraustą vaisių, Scheebenas nežiūri kaip į nuodėmės esmę. Jos nuodėmė kyla ir prasideda iš to, kai ji priima piktosios dvasios išaiškinimą apie uždrausto vaisiaus valgyimą. Žaltys jai paaiškina, jog Dievas dėl to uždraudė valgyti tą vaisių, kad žmonės nepasidarytų kaip dievai. Kai Ieva priėmė tą paaiškinimą, ji išpažino norą būti kaip Dievas. Dėl to jos bedievybė yra kartu ir jos išdidumas. Dievas jai buvo kaip prievarta.

Tokia pažiūra yra gyva žmonijoje iki mūsų laikų. Marksizmas į Dievą žiūri kaip į žmogaus pavergėją. Visas komunizmo

sąjūdis siekia išsilaisvinti iš Dievo prievartos. Taip pat ir daugumas liberalistinių sąjūdžių, kurie siekia išsilaisvinti iš tikėjimo Dievu, yra bedievybė ir taip pat nuodėmė.

Adomas, Scheebeno nuomone, yra labiau nusikaltęs negu Ieva. Tai yra dėl to, kad Ieva galėjo būti sugundyta savo pomėgio ir tik tokiu būdu pasuko nuodėmės keliu. Adomas panašaus gundymo neturėjo. Jis patikėjo Ievos žodžiu, gautu iš žalčio, kad jiems yra galimybė tapti dievais. Adomas buvo tobulesnis savo prigimties šeiminkas negu mes dabar, nes jam tada dar nebuvo atimta „pilnumo malonės“, kurios jis neteko savo blogo apsisprendimo dėka. Dėl to jis savo priklausomybę nuo Dievo turėjo geriau pažinti negu mes. Bet jeigu jis, nepaisant to, pasuko keliu prieš Dievą, tai ne geidulys buvo jo nuodėmės priežastis. Pagaliau, kaip matėm, net ir Ievos nuodėmės pagrindas buvo ne jos geidulys, bet pasidavimas pasiūlymui būti kaip Dievas. („Die Mysterien des Christentums“ von dr. Mathias Scheeben, Freiburg i. Br., Herdersche Verlagshandlung, 1912, 227 psl.).

Nuodėmės šaknis glūdi dvasiniame angelo nusikaltime

Žmogaus nuodėmės gelmės negalima išaiškinti be dvasinių būtybių vaidmens santykiuose su Dievu ir su žmonija. Trumpą, bet gilią tų santykių santrauką mes turime išreikštą laiške Žydams, kurį Scheebenas cituoja: „Kuriam gi angelų kada nors buvo pasakyta: ‘Tu esi mano sūnus, šiandien aš tave pagimdžiau!’ Ir vėl: ‘Aš jam būsiu tėvas, o jis bus mano sūnus’. Toliau, įvesdamas Pirmgimį į pasaulį, jis sako: ‘Tepagarbina jį visi Dievo angelai!’”(1, 5-6).

Nuostabiausias dalykas, kurį randame šioje citatoje, yra tai, kad ir angelai Dievo malonę gauna ne kitaip, kaip per Kristų-žmogų. Norint susigaudyti tuose klausimuose, kurie Dievo Sūnaus įsikūnijimo dėka paliečia visą kūrinių, neišskiriant nė

Toledo katedra

angelų, kaip tik naudinga pažvelgti į Scheebeno mokslą apie nuodėmės kilmę.

Jis laikosi gana plačios katalikų teologų pažiūros, kad Dievas buvo pasakęs angelams apie savo planą išaukštinti žmogų, kaip jis iš tikrųjų buvo išaukštintas Kristaus gimimu. Jis pasakė angelams prieš Dievo Sūnaus įsikūnijimą žmoguje, kad angelų pasaulis taip pat yra subordinuotas šiam Dievažmogui. Tai matome aiškiai išreikšta laiške Žydams. Galime žmogiškai galvojant

lengvai suprasti, kad kai kurie angelai, būtent Liuciferis, tai palaikė savo pažeminimu. Dėl to jis pasipriešino Dievui. Tai yra lengvai suprantama angelų nuodėmės priežastis.

Dievo įsikūnijimas žmoguje su savimi neša tokias dideles pasekmes, kad jos apima ne tik žmoniją, bet ir angelus. Kristaus pelnyta Dievo malonė teikiama ir angelams. Antra vertus, angelai turi garbinti Dievą žmogiškoje prigimtyje. Ir kaip tik dėl to labiau aiškėja Liuciferio pasipriešinimas ne tik Dievui, bet ir žmogui arba visai žmonijai.

Angelų pyktis žmonijai turi labai suprantamą pagrindą. Angelų pavyde galima išvelgti priežastis, dėl kurios įpykęs angelas ėmėsi gundyti Ievą, kad ir žmoniją nukreiptų prieš Dievą.

Angelų pyktis dėl Dievo įsikūnijimo žmonijoje yra suprantamas, nes dvasingas ir labai tobulas Dievo kūrinys angelas, Dievui nutarus žmogų išaukštinti, pasijuto Dievo apvilintas. Ar Dievas iš anksto buvo apreiškęs angelams savo būsimą įsikūnijimą, ne tiek svarbu. Kai kurie teologai tai nelaiiko tikėtinu dalyku, o Scheebenas tiki. Tačiau net ir be to, jeigu Dievas angelui ir nebūtų pasakęs savo būsimą įsikūnijimą žmoguje, Scheebeno galvojimas šiuo klausimu nuo to nenukentėtų.

Jeigu angelas yra tokia protinga būtybė, jis iš Dievo kūrybos plano galėjo ir net turėjo suprasti, kad ypatingas Dievo dėmesys yra nukreiptas į žmoniją. Tai mes galime suprasti ir savo paprastu žmogišku protavimu. Juk ką gi galėtų reikšti tas faktas, kad Dievas, sukūręs dvasinį pasaulį, savo kūrybinėje veikloje nesustojo, bet ėmėsi kurti būtybę, susidedančią iš abiejų pasaulių duomenų: dvasinio ir medžiaginio. Jis sutvėrė Žmogų. Jeigu mums tai yra aišku, tuo labiau turėjo būti suprantama angelui. Iš Dievo kūrybos plano angelui turėjo būti aišku, kad ne jis yra Dievo kūrybos viršūnė.

Taip mes galime galvoti apie angelo padėtį Dievo ir žmonijos atžvilgiu. Čia yra

pakankamas pagrindas suprasti piktą angelo priešišumą Dievui ir žmogui. Tai yra tik Dievo kūrybos schema kurti žmogų po to, kai buvo sukurtas angelas. Tačiau Dievo įsikūnijimas žmonijoje šio plano realumą labai aiškiai parodo. Scheebenai kaip tik sudaro pagrindą suvokti, kad žmonijos nuodėmingumo pradžios reikia ieškoti angelo nusikaltime.

Scheebenas dar sustoja prie kai kurių teologų pažiūros, kad pats angelas norėjo susilaukti panašios garbės, kad jis būtų įjungtas į dievišką prigimtį. Bet šią pažiūrą jis atmeta, nes tokiu atveju angelo prigimtis išnyktų ir pasiliktų tik Dievas. Angelas savo prigimties nenori ir negali prarasti (231 psl.).

Nuosekli šio galvojimo išvada yra ta, kad Liuciferis yra aktyvus ne tik Dievo, bet ir žmogaus priešas. Daug žmonijos nuodėmių yra tos kilmės, kad jos yra įkvėptos piktosios dvasios. Visa aktyvi kova prieš Bažnyčią, jo manymu, nėra jau toks nekalta susipratimas, bet didelė neapykantos apraiška to veiksnio, kuris Dievo įsikūnijimą žmonijoje laiko savo asmeniniu pažeminimu. Dievo įsikūnijimo dėka yra pasikeitusi visa angelo padėtis. Jam reikia garbinti Dievą žmoguje, o tai yra iš pagrindų priešinga jo savimylai.

Ne tik įsikūnijęs Kristus jam yra aki-brokštas, bet ir kiekvienas žmogus, ypač Marija. Scheebenas rašo: “Ir tai buvo net moteris, kuri, nors būdama tik žmogus, kaip Dievažmogio motina, turi pasidaryti angelų karaliene. Ypač dėl to prieš ją turi sukilti visa pragaro neapykanta. Ir ne tik prieš ją, bet ir prieš visą jos giminę” (232 psl.).

Piktojo angelo padariniu Scheebenas laiko visą modernią 19-ojo šimtmečio kovą prieš Bažnyčią. Šio galvojimo šviesoje kitaip atrodo paprasta bedievybė. Į bedievybę negalima žiūrėti kaip į nekalną supratimo trūkumą (233 psl.). Tai yra greičiau noras netikėti, kas reiškia neabejotiną nusiteikimą prieš Dievą, ypač prieš įsikūnijusį Dievą.

Dėl to Scheebenas mano, kad nuodėmės

JŪS VISI ESATE BROLIAI

CHIRA LUBICH

“O jūs nesivadinkite ‘rabi’, nes tu-rite vienintelį Mokytoją, o jūs visi esate broliai” (Mt23,8).

“Rabi” — “mokytojas” — tai armėnų kalbos žodis. Jėzaus laikais šiuo vardu būdavo tituluojami žydų įstatymo mokytojai, tuo reiškiant jiems tam tikrą pagarbą.

Tuo priminimu Jėzus neneigė jo Bažnyčios autoriteto ir mokymo pareigos. Jis tik įspėjo jo sekėjus, ypač vadovus, saugotis to vaidmainių pageidaujamo titulavimo, kurį jis buvo pastebėjęs žydų bendruomenėse. Tose bendruomenėse buvo tokių mokytojų, kurie geidė garbės ir aukštino, siekdami autoritetinės įtakos. Tos jų rolės bendruomenėse dėka žmonės savaime juos laikė viršesniais už kitus.

Tokia galvosena galėtų menkinti jo sekėjų bendruomenės gražiausią charakteristiką, kurios jis norėjo, kad ji būtų broliškumo pagrindu. Net Bažnyčios ateities vadovai visuomet turi būti įsitikinę, kad pirmiausia jie yra visiems tik broliai, ne mokytojai, ir tik mokiniai vienintelio ir tikrojo mokytojo — Kristaus, kuris ir savo pavyzdžiu viso to mus moko.

pagrindą sudaro “ne išorinė jos blogybė, bet galų gale nusikreipimas prieš Dievo įsikūnijimą” (233 psl.).

Šį mokslą Scheebenas laiko tik teologine pažiūra, o ne apreiškimu. Tačiau jis tai laiko vertu dėmesio mokslu, turintį didelį vidinį tiesos pobūdį (234 psl.).

b.d

Jėzus gi ir yra vienintelis ir tikrasis mokytojas. Jo dieviškumas, tiesos, kurių jis moko, ir darbai tai liudija. O visų pirmiausia jis nori būti visų brolis ir tarnas. Jėzus yra “kelias, tiesa ir gyvenimas” (Jn 14,6), ir su koku pasiaukojimu, nusizėminimu ir paprastumu jis moko ir duoda mums pavyzdį! Niekas ir niekada negali kaltinti jį nusidėjus (Jn 8,46), o kokį supratimą ir gailestingumą jis turi nusidėjėliams ir tokiems, kurie laikomi esantys toli nuo Dievo!

Jis yra Dievo Sūnus, atnešęs mums Karalystės turtus, o žinių apie tuos turtus pirmiausia skelbia ne galingiesiems ir išmintingiesiems, bet vargšams ir mažiesiems, “nesvarbiems”.

Čia mąstomi jo žodžiai duoda mums nusizėminimo ir meilės brangią pamoką. Tad kaip mes galėtumėm pagal tuos žodžius gyventi?

Pirmiausia jie primena mums būti budriems, kad nelaikytumėm savęs svarbesniais už kitus dėl mūsų turimos padėties bendruomenėje ar būdami apdovanoti kokiais talentais. Pavyzdžiui, nors aukštesnis išsilavinimas ar intelektualiniai gabumai yra svarbūs, tačiau juos turintieji negali save laikyti aukštesniais už kitus, tuo paneigdami broliškumą. Priešingai, meilė turi vadovauti mums, kad savo padėtimi ir talentais tarnautumėm visiems, o ypatingai labiausiai reikalingiems ir mažiausiais laikomiems.

Gyvendami pagal tuos žodžius, mes turėsime progą tai daryti, su kuo nors kalbėdamiesi, dalindamiesi mintimis. Ši frazė kaip tik ir primena, kad mes turime elgtis, kantriai klausydami, dalindamiesi mūsų nuomonėmis nešališkai, be mokymo tendencijos, laikydami vieni kitus broliais ir seserimis, kurie siekia tiesos mylėdami. Kai taip mylėsime vieni kitus, Kristus, tikrasis mokytojas, bus mūsų tarpe. Jis tai ir sakė: “Nes kur du ar trys susirinkę mano vardu, ten aš esu jų tarpe” (Mt 18,20).

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

EVANGELIZACIJA

VINCAS KOLYČIUS

“Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones” (Mt 28, 19). Jėzaus žodžiai mokiniams. Tuos pačius žodžius Jis ir šiandieną kartoja kiekvienam iš mūsų. Paulius VI paskelbė encikliką apie evangelizacijos reikalingumą, pavadintą “Evangelii Nuntiandi”. Popiežius Jonas Paulius II paskelbė šį dešimtmetį evangelizacijos dešimtmečiu. Norėdama atsilipti į popiežiaus kvietimą evangelizacijai, įsikūrė tarptautinė katalikų organizacija, pavadinta “Evangelization 2000”, kurios centras yra Romoje, o skyriai kiekviename kontinente.

Kaip mes suprantame evangelizaciją?

Pats žodis “evangelizacija”, mums, lietuviams katalikams, yra gana svetimas. Jį išgirdęs, ne vienas pagalvoja apie evangelikus, kiti tą žodį jungia su televizijos evangelistais, tarp kurių keletas paskutiniu laiku yra praradę savo reputaciją, tuo pakenkdami kitiems, kurie tikrai nuoširdžiai skelbia Dievo Žodį. Tačiau mūsų paskutiniai popiežiai, kaip Paulius VI, Jonas Paulius I ir Jonas Paulius II, ypatingai pabrėžė ir pabrėžia evangelizacijos reikšmę. Daugelis evangelizaciją suprantą labai siaura prasme — kaip atvertimą į krikščionybę tų, kurie Dievo nepažįsta arba nepripažįsta. Tai yra siauras to žodžio supratimas. Pauliaus VI enciklikoje yra pasakyta, kad: “evangelizacijos tikslas yra vidinis pasikeitimas”. Tokio vidinio pasikeitimo reikia daugeliui krikščionių, kurių tikėjimas remiasi tik pareigų atlikimu, tik išorinių ritualų vykdymu, tačiau širdyje nejaučia Tėvo meilės, nepažįsta Jėzaus ir neatsiveria Šv. Dvasios veikimui. Evangelizacija taip pat yra reikalinga tiems, kurie anksčiau tikėjo, bet vėliau dėl įvairių

Fatimos šventovė

priežasčių nustojo tikėti, pasidavė pasaulio srovei. Evangelizacija — tai yra pristatymas gyvo Jėzaus, kuris mus veda pas Tėvą, ir atsidavimas Šv. Dvasios veikimui, kuris tikėjimą padaro gyvą, keičia žmogaus širdį ir gyvenimą.

Jėzus – pirmasis evangelistas

Jėzaus pavyzdys yra visos Bažnyčios evangelizacijos pagrindas. Pakrikštytas Šv. Dvasia ir tuo pačiu Tėvo siųstas, Jis sakė: “Aš turiu skelbti Gerąją Naujieną apie Dievo karalystę, nes tam ir esu siųstas” (Lk 4, 43). Jėzus buvo pats pirmasis ir visų didžiausias evangelistas. Jis skelbė Gerąją Naujieną, kad Dievo karalystė arti, kad atgailaujančiam atleidžiamos nuodėmės. Jo žodžius lydėjo stebuklai ir pagaliau Jis atsidavė mirčiai ant kryžiaus, kad išganymas

taptų realybe. Savo prisikėlimu Jėzus kvietė visus į “metanoia” tai yra radikalų atsiverimą, atsisukimą, atsidavimą Šv. Dvasios veikimui. Priimdami Jėzaus Kristaus Evangeliją, mes sąmoningai, laisva valia apsisprendžiame nususukti nuo nuodėmės, nuo viso blogio ir priimame Jėzų Kristų savo asmeniniu Išganytoju ir Viešpačiu, Jam visiškai atsiduodami.

Evangelizacija – Bažnyčios tikslas

Bažnyčią — Dievo tautą sudaro visi tie, kurie tiki į Jėzų Kristų ir renkasi kartu tam, kad galėtų gyventi Dievo karalystėje. Taip evangelizuota Bažnyčia yra siunčiama evangelizuoti kitus. “Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai” (Mk 16, 15). “Kaip mane Tėvas siuntė, taip ir aš jus siunčiu” (Jn 20, 21). Apaštalas Pau-

Sevilijos katedra

liūs, vienas iš didžiausių evangelistų, aiškiai suprato evangelizavimo įsakymą. Jis sakė: “Kad aš skelbiu Evangeliją, tai neturiu pagrindo girtis, nes tai mano būtina prievolė, ir vargas man, jei neskelbčiau Evangelijos” (1 Kor 9,16).

Popiežius Paulius VI savo enciklikoje patvirtino, kad evangelizacija yra pagrindinis “Bažnyčios uždavinys: “Tai yra pagrindinė Bažnyčios misija. Bažnyčia egzistuoja tik tam, kad evangelizuotų, kad mokytų ir skelbtų Dievo Žodį. Kad būtų Dievo dovanų šaltinis, kad sutaukėtų nusidėjėlius su Dievu ir Mišiose įamžintų bei primintų Kristaus pasiaukojimą” (14 sk.).

Tai atsiminti yra ypatingai svarbu šių dienų Bažnyčiai. Svarbu tai žinoti kunigams, ypač tiems, kurių pamokslai dažnai būna pasaulietiškos paskaitos. Svarbu atsiminti, kai Bažnyčia visą savo dėmesį ir energiją pradeda skirti socialinei veiklai,

tautiškumui, švietimui, politikai, nežiūrint, kad visos minėtos veiklos sritys yra geros ir reikalingos. Tačiau Bažnyčios pagrindinis tikslas yra Evangelijos skelbimas, vedimas tikinčiųjų prie Jėzaus, į gyvą asmeninį santykį su Juo ir atsidavimą Šv. Dvasios veikimui.

Kvietimas atsiversti ir atsinaujinti

Evangelizacijos tikslas yra ne vien tik pasikeitimas individualaus asmens, bet taip pat tautų ir kultūrų. Viskas turi būti atnaujinta Kristaus Dvasia. “Štai aš visa darau nauja” (Apd 21, 5). Bet nei žmonija, nei kultūra negali būti atnaujinta tol, kol nėra asmeniškai atnaujinti paskiri Bažnyčios nariai: vyrai ir moterys. Užtat enciklika pabrėžia: “Pagrindinis evangelizacijos tikslas yra vidinis pasikeitimas... Bažnyčia evangelizuoja, kai ji siekia dieviška jėga, skelbdama Gerąją Naujieną, atversti atskirus savo narius” (18 skyrius).

Tokį vidinį pasikeitimą Šv. Paulius apibūdina, sakydamas: “Atsižadėkite ankstyvesnio senojo žmogaus gyvenimo, kuris žlugdo žmogų apgaulingais geismais, atsinaujinkite savo proto dvasinėje gelmėje, apsilvirkite nauju žmogumi, kuris sutvertas pagal Dievą teisume ir tiesos šventume” (Ef 4, 22-24). Toksai radikalus pasikeitimas yra Šv. Dvasios darbas.

Savo enciklikoje Paulius VI pabrėžia, kad toks atsivertimas nėra tik mažas savo charakterio remontas, bet jis prilygsta dvasinei revoliucijai. “Jis pakeičia žmonijos sprendimų kriterijų, vertybių nustatymą, dėmesio centrus, minčių pasaulį, inspiracijos šaltinius ir gyvenimo modelius, kurie yra priešingi Dievo Žodžiui ir išganymo planui” (19 skyrius).

Tai yra pamirštama šių dienų pasaulyje, o taip pat ir Bažnyčioje. Mūsų kultūra ne tik pripažįsta ir didžiuojasi savo vertybėmis, moraliniu standartu, bet kartu nori visiems užtikrinti, kad jei visi laikysis tų nustatytų normų, tai visi bus geri žmonės, geri pilie-

VARGAS PASAULIUI..

JONAS LAURIŪNAS, S.J.

Jau kuris laikas, kai aštriai ir su nerimu gvildenami ekologiniai klausimai: kalbam apie džiūstančius pušynus, mirusias upes, užterštus šulinius, išnykusias žuvis, nitratais užnuodytą maistą. Kur šios nelaimės priežastys? Reikia manyti, kad prieš tai turėjo įvykti dvasinė degradacija: juk gamtą nusiaubė ne vien žmogaus neapdairumas, bet ir atsakomybės jausmo praradimas, o tai jau yra moralinė problema, žmogaus dvasinė erozija, jo širdies korozija. Gamtą niovoja žmogus, kurio siela dar neišsiskleidusi ar jau nuniokota. Tai žymiai sudėtingesnė problema negu ekologinės bėdos. „Praplėšę akis, matome, kad kol kūrėme aukštą meną, prisigėrė kaimas ir prisigimdė debilų, nuo bemeilės pedagogikos sužvarbo vaikų namai, įsitvirtino, nors ir be teisių, prostitutacija ir mafija” (D. Sauka).

Ką galim kaltinti už sudarytą pasaulio veidą, už suluošintą tautos sielą? Sistemą? Sistema įsigali tiek, kiek žmogus ją priima, jai pasiduoda, su ja sutinka. Sistema galų gale — tai žmogus, persiėmęs klaidingai suprata gėrio idėja, kuri faktiškai yra blogis. Šis istorijos fenomenas reiškiasi visais laikais. I. a. gale rašė šv. Jonas evangelistas,

kad “pasirodė daug antikristų” (1 Jn 2, 18)

— Kristaus mokslo priešininkų, klaidatikių. Kristus yra kalbėjęs: “Vargas pasauliui dėl papiktinimų!.. Vargas tam žmogui, per kurį papiktinimas ateina” (Mt 18, 7).

Ką reikia suprasti žodžiu “papiktinimas”? Tai paskata, moralinis — žodžiu ar pavyzdžiu — postūmis į blogį, tai nuodai į kito sielą. Sužaloti ar nužudyti galima ne tik kūną, bet ir sielą.

Mūsų tauta šiame amžiuje turėjo nelaimę susidurti su sistema, kuriai apibūdinti stinga žodžių, nes savo nuožmumu turbūt neturi sau lygių istorijoje. Beje, istorijos lapai verčiasi, sistemos — ne amžinos, bet jos išpaudžia pėdsakus visuomenėje, palieka randus žmonių sielose. Kaip pagyti iš vadinamojo sąstingio traumų? Spaudoje rašoma, kad užteršti vandenys vėl tampa švarūs ir gyvybingi, pvz., Mičigano ežero pakrantės apgultos meškeriotųjų, o į Temzės upę neršti plaukia laiššos. Kaip mūsų tauta galėtų atsigauti iš savo dvasinio sustingimo, kaip galėtų apsivalyti nuo moralinio purvo? Manychiau, kad ji išplauktų į švarius vandenį, remdamasi trimis banginiais — šeima, mokykla ir spauda, neskaitant Bažnyčios. Tėvai, mokytojai ir plunksnos darbininkai yra pagrindiniai veiksniai, kurie lemia tautos sąmonę ir likimą: iš jų ateina ir šviesa, ir tamsa.

Pirmiausia — tėvai. Mūsų dabartinės kartos šeima, šios sistemos kūdikis, visais atžvilgiais yra blogesnėje padėtyje negu senoji šeima. Religinio klimato atšalimas, išklibintas santuokos ryšys, išnykusi blaivumo nuostata, sunki buitinė padėtis, nenoras turėti daugiau vaikų — štai bruožai, kurie nieko gero nežada mūsų tautai.

Šiandien reikia labai gailėtis mūsų mažųjų, nes ne visiems lemta turėti šiltus

čiai. Tačiau mums, krikščionims, yra būtina suprasti, kad mūsų kultūra, mūsų moraliniai dėsniai turi būti patikrinti ir įvertinti Evangelijos šviesoje ir atnaujinti Šventąja Dvasia. Toksai pagrindinis “remontas” — atsinaujinimas prasideda pirmiausia mums, o paskui mes šv. Dvasios jėga turime tai skelbti savo artimiesiems, savo tautai ir visam pasauliui.

Apie praktišką evangelizaciją, kuri pasireiškia gyvenimu, žodžiais ir darbais, kalbėsime kitą kartą.

lizdelius, daugelis mato ir girdi tai, ko nereikia. Netinkamas žodis, nepavyzdingos scenos giliai įkrinta į vaiko sielą ir palieka neištrinamus pėdsakus, lyg kibirkštis, užšokusi ant drabužio, kuriame pradegina skylę. “Užtenka vieno tamsaus įspūdžio, kad vaiko siela liktų mirtinai sužeista” (Lacordaire). Šitaip tėvai papiktina vaikus.

Panašiai meistras ar brigadininkas gamykloje gali pasielgti su jaunu darbininku, nebūdamas reikiamoje moralinėje aukštumoje. Dažnas atvejis, kad jaunas žmogus, išėjęs iš geros šeimos, dvasiškai palūžta, kai tik susiduria su blogais draugais ar viršininkais. O tie žmonės, kurie supurkina jaunesniojo savo tautiečio sielą, užmiršta, kad jis yra “brolis, už kurį mirė Kristus”(1 Kor 8, 11). Šitaip jaunam žmogui padaroma neatitaisomas blogis: galima atlyginti materialinę skriaudą, galima atstatyti susidrumščiusią draugystės taiką, bet pagydyti užnuodytą sielą jau yra sunku. Ne be pagrindo Kristus yra pasakęs: “Kas papiktintų vieną iš šitų mažutėlių, kurie mane tiki, tam būtų geriau, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užkabintas jam ant kaklo ir jis būtų paskandintas jūros gelmėse” (Mt 18, 6). Šv. Paulius rašė: “Nepastūmėk į pražūtį to, už kurį mirė Kristus” (Rom 14, 16).

Tautos gyvenime ypatingas vaidmuo tenka mokytojui, bet šios šventos profesijos nelaimė yra ta, kad ją pasikinko tamsūs režimai. Šios nelaimės neišvengė paskutiniaisiais laikais ir lietuviai mokytojas: ką tėvai statė, mokykla griovė. “Kai tik paleidau vaiką į mokyklą, tuojau pradėjo neklausyti” (gydytojo iš Druskininkų žodžiai). Šiandien garsiai kalbama, kad reikia atkurti mokyklą, nes senoji pedagoginė sistema susibankrutavo. Bet kokią mokyklą? Tautinę! Tai gražu. Bet tautinės vertybės — dar ne viskas. Tauta yra tik kūrinys. O jei užmiršime Kūrėją, jei ir toliau pedagogika bijos Dievo vardo, ar aukštai pakilsime? “Mokslas be sąžinės yra sielos griuvėsiai”

— jau XVI a. pastebėjo Fr. Rebelais. Tautai

reikia mokytojų, kurie tarnautų Tiesai, ne melui. “Didžiausias nusikaltimas — Tiesą išduoti ir prieš ją kovoti, nes Tiesa yra aukščiausias tautos gėris ir jos laimingumo sąlyga” (Lacordaire).

Trečioji jėga visuomenėje — tai spauda. Mokykla veikia tik jaunimą, o spauda — visą tautą. Plunksnos darbininkas — rašytojas, žurnalistas — gali būti tautos geradaris, atskleidžias Tiesos horizontus, pažerias Gėrio kibirkštėlių, ir tautos duobkasys, liejantis melo purvą ir amoralumo nuodus. Plunksnos darbininkui gresia pavojus tarnauti konjunktūrai, išduodant Tiesą. O konjunktūra gali būti diktatūrinis režimas arba žemas minios skonis: vienu ir kitu atveju iš menininko, kūrėjo ir Tiesos šauklio jis tampa melo tarnu. Ne vienas jų vėliau suprato ir gailėjos ėjęs ne tuo keliu.

Henrichas Heine (1797-1856) apie savo poeziją atsiliepė: “Nuodingos yra mano dainos (Vergiftet sind meine Lieder)... Aš gailiuosi, kad savo kūrinuose nepagarbiai rašiau apie šventus dalykus”. Taip rašė žmogus, senatvėje grįžęs prie Dievo. Kl. Brentano (1778-1842) rašė savo draugui Bemerui (Boehmer), kuris ruošė jo apsakymų rinkinio naują laidą, prašydamas “rūpestingai atrinkti ir išmesti iš raštų tai, kas galėtų sužeisti tyrą širdį ir kristų ant manęs kaltės našta”. Vienne laiške rašė, kaip nekritiška lektūra buvo užnuodijusi jo jauną sielą. Panašus jausmas slėgė ir Putiną dėl “Altorių šešėlio”, todėl rašydamas “Sukilėlius” ir kurdamas teigiamą kunigo paveikslą Antano Mackevičiaus asmenyje, jis norėjo reabilituotis (iš studijų draugo Marcinkonių klebono kun. N. Pakalkos pasakojimų).

Koks sunkus kelias tautai į atgimimą! Vargas jai ir vargas mums, jei nesijausime atsakingi už kitus!

ŽMOGAUS LIKIMAS, PALIKIMAS IR IŠLIKIMAS

JUOZAS KRIAUCIŪNAS

Žmogus, kaip kiekvienas gyvis pasaulyje, turi pradžią ir pabaigą. Žmogaus pradžia yra jo gimimas, pabaiga — mirtis. Tiesa, pati žmogaus pradžia yra ankstesnė negu gimimas, nes žmogus kelis mėnesius prieš gimimą vystosi ir gyvena motinos iščiose. Tačiau žmogus, būdamas motinos iščiose, dar teisiškai nelaikomas asmeniu. Laikotarpis nuo žmogaus gimimo ligi mirties yra žmogaus amžius, kuris gali tęstis nuo sekundės dalies ligi 100 ir šiek tiek daugiau metų.

Žmogaus tikėjimas, įdiegtas ir gautas per apreiškimą, nurodo, kad žmogus turi ir dvasinę dalį, vadinamą siela, kuri žmogui mirus atsiskiria nuo kūno ir atsiduria, žiūrint žmogaus gyvenimo darbų vertingumo, jos Kūrėjo skirtoje vietoje. Taip žmogaus dalis — jo siela, neprieinama žmogaus pojūčiams, išlieka. Bet ji jau nėra asmuo, nėra žmogus.

Pirminis žmogus tikėjo, kad jo gyvenimą tvarko jam nesuprantamos dvasios ar dievybės. Graikų kultūros laikotarpiu tikinta, kad žmogaus gyvenimą tvarko deivė Moira. Daugybė krikščionių daugelį amžių tikėjo, kad jų gyvenimą, kiekvieną jų žingsnį ir darbą tvarko Dievas. Tačiau jau seniai buvo suprasta, kad žmogaus gyvenimą ir jo amžiaus ilgį įtaigauja ir apsprendžia daugybė veiksnių: paveldėjimas, gautas iš tėvų ir protėvių, aplinkos įtaka, žmogaus valia ir primesta jam kitų žmonių valia, nors visa tai yra žmogaus Kūrėjo žinioje ir valioje, Kūrėjui tai leidžiant ir nenorint varžyti laisvos žmogaus valios.

Trumpai ar ilgai žmogus gyvena, sava ar kitų valia jo gyvenimą tvarko, paveldėjimas ir aplinka jo gyvenimui įtakos turi; laimingas ar nelaimingas jis yra, vis tiek jo gyvenimas baigiasi mirtimi. Taip žmo-

gaus gimimas, visas jo gyvenimas ir mirtis sudaro ir yra, bendru posakiu, žmogaus likimas.

Žmogus, gyvendamas ir būdamas protinga būtybė bei turėdamas laisvą valią, nors dažnai kitų geros ar blogos valios žmonių daugiau ar mažiau įtaigaujamą ir varžomą, išeidamas iš šio pasaulio — mirdamas, gali šį tą palikti. Jis gali palikti savo šeimos narius, savo vaikus, savo artimus, savo baigtus ir nebaigtus siekimus ir darbus, bet taip pat mažiau ar daugiau materialinių gėrybių bei turtų. Elgeta ar valkata gali palikti skarmalus ir lazdas, ūkininkas — savo ūkį, namų savininkas — savo namus, turčius — savo įmones, fabrikus ir bankus, mokslo žmogus ir rašytojas gali palikti savo mokslo veikalus ir rašytas knygas, menininkas — savo meno darbus ir t.t. Visa tai, kas žmogaus įgyta ar jo darbo pastangomis ir proto pastangomis padaryta, po jo mirties lieka, yra jo palikimas.

Materialinis palikimas gali būti paliekamas kuriam nors asmeniui, šeimos nariams, organizacijoms, kurie tą palikimą gali naudoti pagal savo norą. Palikėjas, prieš mirdamas, gali nurodyti, kad jo palikimas būtų naudojamas jo tautos žmonių gerovei kelti, tikėjimo gilinimui ir Dievo garbei didinti, nelaimingiems pasaulyje žmonėms padėti ir t.t. Atsitinka, kad palikimas skiriamas, daugumos žmonių supratimu, negeriems tikslams, pvz.: satanizmui kelti, rasizmą ugdyti ir pan. Geram ar blogam tikslui skiriamas palikimas nekeičia palikimo esmės ir vardo.

Palikimą, ypač kai jis yra didesnės materialinės vertės, dar gyvendamas žmogus gali ir turėtų paskirti tam, kam jis nori. Tuo reikalu rašomi testamentai. Betestamentinis materialinis palikimas daugeliu atvejų dėl žmonių gobšumo gali sukelti daug ginčų,

pykčio ir nesantaikos, o taip pat nemažos palikimo dalies praradimo, nes tokio palikimo tvarkymą perima valdžios institucijos.

Nuo pačios žmonijos pradžios žmogus stengėsi ir ieškojo būdų, kaip išlikti jaunas ir pajėgus. Dar daugiau, žmogus bijojo ir tebebijo mirties ir stengėsi bei stengiasi ją nutolinti, net jos išvengti, nori gyventi amžinai. Žmogus žinojo ir žino, kad amžinai išlikti negalima. Tačiau norėdamas bent vaizduotėje tuo pagyventi, jis kūrė pasakas ir legendas, kuriose pasakota, kaip žmogus apgavo mirtį, kaip sunkiai buvo randami šatiniai, kurių vanduo palaikė žmogaus gyvybę amžinai.

Visiems suprantama, kad žmogus, koks jis yra, amžinai gyventi, amžinai išlikti negali, nes tai prieš gamtos ir žmogaus Kūrėjo nuostatus. Tačiau mirusiojo žmogaus vardas, jo prisiminimas gali išlikti trumpą, ilgesnį ar ilgą laiką, net amžius, po jo mirties. Tėvų atminimas pasilieka bent jų vaikuose. Žmogaus vardas gali išlikti jo giminėje dešimtmečius ir šimtmečius. Tautos prisimena joms nusipelnčius asmenis šimtmečiais ir tūkstantmečiais. Yra asmenų, kurie prisimenami daugelio žmonių daugelyje tautų, tų asmenų prisiminimas gali būti malonus ir dvasių keliantis. Pavyzdžiai: lietuvių tautos žmonės amžiais prisimena ir prisimins karalių Mindaugą, Vytautą Didįjį, daktarą Joną Basanavičių, palaimintąjį Jurgį Matulaitį ir daug kitų; ispanai prisimena karališkąją porą Ferdinandą ir Izabelę; italai — Garibaldi; kitos tautos — savo tautos iškilusius asmenis. O viso civilizuoto pasaulio žmonės prisimena Homerą dėl jo “Odisejos”, Julijų Cezarį dėl kalendoriaus sudarymo, Kristupą Kolumbą dėl Amerikos kontinento radimo, pasaulio katalikai prisimena Bažnyčios paskelbtus šventuosius.

Bet buvo ir tokių asmenų, kurie prisimenami su siaubu ir panieka, nes jie buvo niekšai, žmonių ir tautų žudytojai, žmonėms skriaudų ir kančių nešėjai, pvz.: Džengis Kanas, Stalinas, Hitleris ir pan.

Kiekvienas žmogus gali, jei tik nori, turi valios ir pakankamai stengiasi, palikti savo vardo prisiminimą ir išlikti žmonių atmintyje trumpesnį ar ilgesnį laiką, net ir amžinai. Žmogaus vardo prisiminimo pasilikimui, jam to siekiant ar ir nesiekiant, įgalinti reikalinga vienas iš dviejų būdų. Vienas tų būdų yra tinkamas panaudojimas paveldėtų ar pastangomis ir darbu įgytų materialinių gėrybių. Kitas — tinkamas panaudojimas savo pastangų ir darbų. Žinoma, ir tų abiejų būdų kombinacija gali užtikrinti žmogaus prisiminimo išlikimą.

Materialinių gėrybių ir kapitalo turintis asmuo gali savo vardo atminimą palikti savo įsteigtais fondais, kurie įsteigti vienaip ar kitaip kelti žmonių gerovę, kelti tikėjimo ir Dievo garbės reiklaus ir pan. Žinoma, gali būti fondų ir kovai prieš Dievą bei religiją. Mažiau pasiturintieji gali prisidėti prie jau esamų fondų, arba keli ar keliolika tokių asmenų susidėję įsteigti savo fondą. Jų vardai išliks bent taip ilgai, kol tie fondai gyvuos, fondų sąrašuose, garbės lentose, spaudoje. Knygų leidimo mecenatų, arba tik prisidėjusių knygų išleisti, vardai palieka išleistose knygose. Knygos skaitytojas ir po šimto metų ras tuos vardus knygoje. Fondus ir organizacijas galima remti vienkartinėmis didesne ar mažesne suma, bet galima ir nedidelėmis sumomis pakartotinai, tai po keliolikos metų sudaroma nemaža suma.

Kitas būdas, aukščiau minėtas, žmogaus vardo išlikimui yra pasiekiamas jo darbu. Rašytojas tai pasiekia savo knygomis, mokslo žmogus — savo mokslo veikalais, menininkas ir liaudies menininkas — savo meno darbais, savo liaudies meno kūrinių, muzikas — savo muzikos kūrinių, sumanus darbuotojas — savo suradimais ir atradimais (Edisonas pajungė elektrą šviesai), politikas ir visuomenininkas — savo darbų pasiektais padariniais, pagerinisiais jo tautos ar kitų žmonių gerovę, apsaugojusius žmones nuo kančių ir nelaimių.

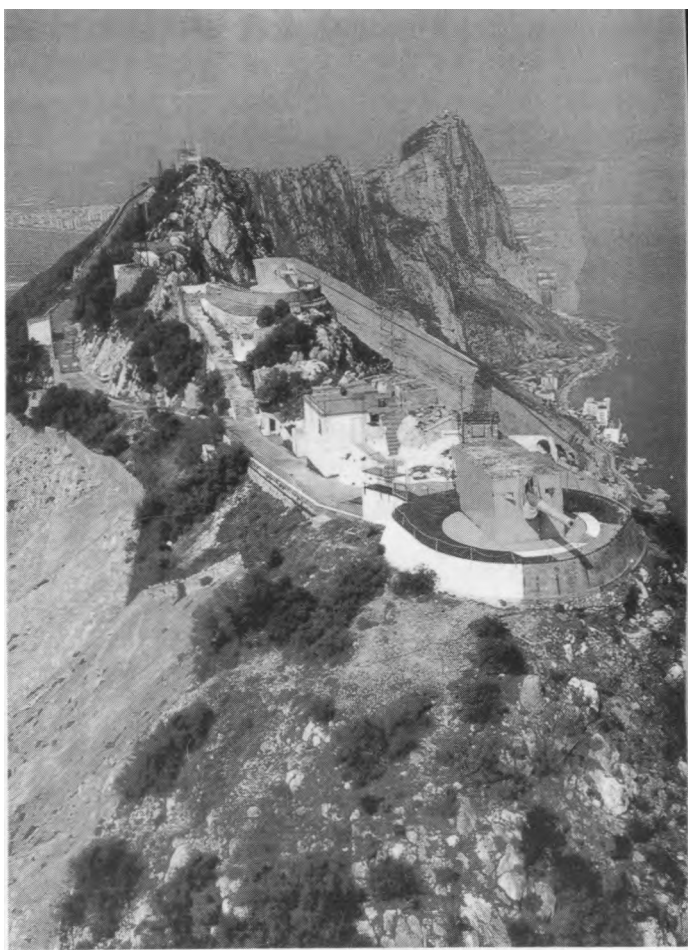
Ką tik minėtų kategorijų asmenų, su jų

išliekančių darbų pasiekimais, įgalinančiais jų prisiminimo išlikimą, yra ribotas skaičius. Dauguma žmonių yra paprasti, kasdien sutinkami, bet ir jie savo darbais gali pasiekti pomirtinį trumpesnį ar ilgesnį savo vardų prisiminimą ir išlikimą. Tokiam išlikimui užtikrinti tikriausias būdas, jei jis nuoširdžiai vykdomas, yra žmogaus žmogui broliu buvimas. Ta tiesa yra išreikšta ir Dievo įsakymu: „Mylėk artimą, kaip pats save”.

Broliškumas parodomas, kai kiekvienam artimui, įskaitant ir priešą, padedama visais įmanomais būdais, ypač kai artimas atsiduria varge, bėdoje ir nelaimėje. Tas padėjimas turi būti ne vienkartinis, bet nuolatinis. Žinoma, pagalbos teikimą apriboja teikėjo materialinių gėrybių turėjimas, sveikata ir intelektualinis pajėgumas. Artimui pagalba teikiama tiesiogiai asmeniškai ar per asmenų sambūrius, draugijas ir organizacijas.

Pasaulyje yra daugybė nelaimingų, daugybė kenčiančių, daugybė užuojautos ir paguodos reikalingų; visi jie reikalingi pagalbos. Ir Evangelija skatina bei liepia teikti tokią pagalbą: alkaną papenk, trokštantį pagirdyk, nuogą pridenk, nuliūdusį paguosk, kalinį aplankyk, klausiančiam patark ir pan. Nereikia laukti, kad pagalbos reikalingas pats kreiptųsi ir prašytų, bet dažnai reikia tokiam pasiūlyti pagalbą, pvz.: padėti nepajėgiam ar ligoniui jo namuose, lankyti ir guosti kalinius, steigti ar padėti valgykloms — virtuvėms alkanus maitinti, padėti reikalingiems pastoge ir apranga ir pan. Tai darant nuoširdžiai ir su artimo meile, darantysis patiria vidinį pasitenkinimą ir ramybę, tuo pačiu grindžia kelią savo vardo atminimui, besitęsiančiam ir po jo mirties.

Yra ir buvo asmenų, kurių darbai ir pasiekimai įgalina ilgą, net amžiną atminimą, jų vardo išlikimą, bet tie asmenys nesiteikė duoti savo vardų, tai darė slaptai. Pvz.: yra sukurta giesmių, himnų ir muzikos kūrinų Dievo, Kristaus ir Marijos garbei, bet jų autoriai nežinomi. Tas slaptumas yra jų reikalas, jie to norėjo.

Gibraltaras

Tačiau nėra nieko blogo, net priešingai — daugiau gero, jei atmintinų ir žmonėms gera nešančių darbų darytojai yra žinomi. Tai skatina dabar gyvenančius žmones ne tik sekti jų pavyzdžiu, bet ir stengtis, kad žemėje žmogus žmogui būtų brolis. Tuo užtikrinamas gera darytojo vardo išlikimas. Tas išlikimas, tiesa, gali būti neilgam laikui, o kartais ilgam, ar net ir amžinai.

■ Toronte, Kanadoje, baigtas spausdinti pilnas sekmadienių mišiolas, kuris apima visus tris liturginius ciklus ir kuris tinka žmonių naudojimui. Šventadienių leidiniai atskiriems mėnesiams nebebus spausdinami.

DVASINĖS GRUMTYNĖS : KŪNAS, PASAULIS ir VELNIAS

Dvasinio kariavimo idėja — kad doras gyvenimas yra grumtynių reikalas — pasidarė pamirštas, ir kaip tik tada, kai ji labiausiai reikalinga.

Ar mes iš tikrųjų turime dvasinių priešių? Ar piktosios dvasios yra tikros, ne tik mitai?

Pasaulio vizijoje, bendroje kone kiekvienai visuomenei iki moderniosios Vakarų, buvo ir neregima karalystė, pilna dvasių — gerų ir blogų. Modernusis akiratis susiaurėjo iki regimosios ribų. Mes jau nebe matome ano mus supančio platesnio pasaulio.

Žinoma, jis niekada *nebuvo* (ar vargiai tebuvo) matomas fizinėmis akimis. Bet mes turėdavome dar kitas, dvasines akis. Šiandien tos kitos akys sumenkėjo — tiek, kad didžiulia žmonių net nebežino jas turį.

Priešių turime ne vieną, o tris. Buvo tradicija tris priešus, tris kliūtis mūsų gėriui ir džiaugsmui nurodyti kaip pasaulį, kūną ir velnią.

“Pasaulis” nereiškia medžiaginės planetos. Dievas ją sukūrė ir paskelbė gera (Pradžios 1 sk.). Jis suprastinas kaip Šėtono pasaulinė sistema, “blogio imperija”, daiktų santvarka, prasidėjusi ne su kūrimu, o su puolimu.

“Kūnas” (graikiškai *sarx*, *šarka*) nereiškia odos, jo masės ar lyties. Visa *tai* irgi buvo Dievo sukurta ir paskelbta gera (Pradžios 2, 7; 1 27-28, 31). “Kūnas” nėra pats kūnas, bet savęs siekiantys puolusio žmogaus kūniški geismai: ne lytis, o geidulys; ne pinigai, o godumas; ne savumas, o savanaudiškumas.

“Velnius” reiškia... na, velnią. Galime pamiršti raudonas šlaunis, ragus ir šakes, iš kurių nė vienas dalykas nepasirodo Šv. Rašte. Bet negalime pamiršti tikrosios būtybės — puolusio angelo.

Mūsų trys priešai ateina iš trijų pusių. “Pasaulis” yra blogis apačioje mūsų arba aplink mus; “kūnas” yra blogis mumyse; “velnius” yra blogis viršum mūsų, “blogybės padangėse”.

“Pasaulis” yra klaidingas kosmosas, “kūnas” yra klaidingas aš, “velnius” yra klaidingas dievas. Visi trys yra gyvuojantys melai. Kadangi blogis gali ateiti iš vidaus (kūnas) arba iš lauko, o čia vėl iš viršaus (velnius) arba iš apačios (pasaulis), mums privalu skirti. Kovoti prieš vieną priešą ginklais, kurie tederai kitam, yra kvailybė — kaip pulti laivą kardu arba kardą laivu.

Mūsų strategija prieš kiekvieną trijų priešių turi būti skirtinga. Pasaulį mums reikia nuvertinti, save nuo jo atsieti, į jį net nekreipti dėmesio. Kūną mums reikia dominuoti ir kontroliuoti, jį apvaldyti ir joti kaip laukinį žirgą (žr. 1 Kor 9, 27). O nuo velnio mums reikia laisvintis; vienas Dievas teįstengia jį įveikti.

Šios trejopos strategijos mums neatsargu maišyti. Pazydžiui, jei bandome pasaulį nugalėti, užuot save nuo jo atsiėjus, mes jį imame per rimtai ir savanaudiškai. Kristus pasaulį jau nugalėjo (Jn 16, 33), bet ne jėga, o kančia.

Arba, jei galvojame, kad mūsų kūninės pagundos ateina tiesiai iš velnio, mes joms priskiriame per daug svarbos ir daromės jų apsėsti — ko jis kaip tik ir nori.

Kaip C.S. Lewis pasakė savo “Screw-tape laiškuose”, Šetonui lygiai patinka jam skiriamas per didelis ir per mažas dėmesys, mūsų senasis į jį akių subedimas ir mūsų naujasis jo ignoravimas.

Atsiminkime, jog vedame kovą. Kaip naudinga būtų armijai, jei prieš ją kovojanti kita stipriai pervertintų arba nevertintų jos jėgos!

Inkvizitoriai ir raganų medžiotojai praktikavo dvasinį kariavimą be etikos. Mes, modernieji, praktikuojame etiką be dvasinio kariavimo. Dvasinis kariavimas be etikos yra kaip galia be teisės. Etika be dvasinio kariavimo yra kaip teisė be galios.

Dvasinis kariavimas be etikos net nėra tikras dvasinis grūmimasis, nes veda į rankas priešui, kapituliuoja nedorumiui. Bet etika be dvasinio kariavimo nėra geresnė; tai net nėra tikra etika, nes visas pagrindas etikai yra dvasinės grumtynės. Tad, vedant dvasinį karą, mums reikia vengti senosios “griežtumo” klaidos ir moderniosios “švelnumo”. Neturime būti griežtaširdžiai ir minkštapročiai. Neturime nekęsti nusidėjėlių ir mylėti nuodėmės. Neturime būti nei vilkai, nei kiškiai.

Mūsų protėviai buvo už mus geresni “griežtosiomis” dorybėmis, kaip drąsa ir skaistybė. Mes esame geresni “švelniosiomis”, kaip atjautimas ir filantropija. Tačiau dorybių atrankos mes tiek tegalime daryti, kiek ir anatominių organų. Dorybės yra kaip organai kūne: priklausantys vieni nuo kitų.

“Griežtosios” dorybės yra kaip kūne kaulai, o švelniosios — kaip audiniai. Kaulai be audinių yra griaučiai, o audiniai be kaulų — drebučiai. Reaguodami prieš savo protėvius, kurių dora kartais panėšėjo į griaučius, pasirinkome dorą, kuri panėši į drebučius.

Kaip mes galime išmokti kovoti be neapykantos, nekęsti nuodėmės, bet ne nusidėjėlių, mylėti nusidėjėlius, nemylėti nuodėmės? Tik vienas žmogus tai darė to-

Kun. Valerijus Rudzinskas

*Į sparnuotą maldą
įsisupo lūpos...
Tavo gilią prasmę
pasveria širdis.
Poilsio suranda
atmintis sugrubus...
Motin, Tu suprasi
varganas mintis...
Niekad nepritrūksi
atjautimo žmogui,
niekad neišblėsi
meilės vaiskume...
Imk, Dangaus Lelija,
visą širdies lobį...
Pasitiki mūsų
kelio delčioje...*

*Nuprausk mūsų veidus,
Marija!
Ir sielas —
seniai surūdijo
tikėjimo duryse vyriai...*

*Taip reikia mums dūžio
į širdis,
kad Tavo šviesioj karalijoje,
gyvenimu
sočiai pagirdyti,
mylėjimo ugnį užkūrę,
skubėtume
prie Tavo delnų
pasišildyti...*

bulai. Vienintelis kelias mums tai daryti yra Jo.

Jis yra “kelias, tiesa ir gyvenimas”. Jei Jis to kelio būtų tik *mokęs*, mes galėtumėm išmokti ir iš kitų. Bet jei Jis yra kelias, mes galime išmokti ir tai gyventi tik Jame.

KAD NEIŠTRUKTŲ RAUDONASIS GAIDYS

KUN. K.J. AMBRASAS, S. J.

Visu greičiu neria Bazelio-Neapolio ekspresas per Italijos žemę. Saulės kepinama kaip parakas išdžiūvusi pieva, miškas; kaip akys užmato, dunkso susiraukšlėjusios Alpių pakalnės. Prie pat geležinkelio bėgių, atrodo, nekaltai besikūrenanti nedidelė liepsnelė priverčia krūptelėti: kiek reikia, kad toji liepsna pliūptelėtų prie namų, prie perdžiūvusių nuo karščio kviečių lauko, išsirikavusių, kaip ištikimi sargybininkai, įkalnėse stūksančių pušynų. Su skausmu ir liūdesiu atsidūsti: kas neapdairiai numetė pro skriejančio traukinio langą degantį degtuką? Nerūpestingumas! Juk kasmet, kaip liudija italų statistika ir daugel kur pliki, išdegę šlaitai, apskurdę storieliemenių medžių kamienai, šiai šaliai raudonasis gaidys — miškų nelaimė — gaisras nusineša ne milijonus, o dešimtis ir šimtus milijardų lyrų. O kas apskaičiuos suniokotą grožį, sudarytas žaliuojančias paežerių ir pakalnių ertmes, jaukių takų ir kelių pynes?

Keista, bet nūnai pasaulis atrodo kaip išnokusių javų laukas, kaip vidurvasarį eglyne perdžiūvusi samana. Gal net dar daugiau: gal kaip parako statinė, ant kurios mes patys sėdime, net nenujausdami, kokie pavojai mūsų tykoja. Sėdi visi žemynai. Visa planeta. Todėl ką mums Persų įlanka, ką čia mums rūpi mažasis Kuveitas. Turbūt kaip niekad šiandien visa žmonija taip susipynusi, daugel šalių taip viena su kita susisaisčiusios. O šitai galime matyti iš pačių Lietuvos sunkių, atkaklių mėginimų atsipalaiduoti nuo tų saistų, prievarta įpirštų sistemų, — kad nėra žemėje svetimo skausmo, nėra žemėje problemos, nėra tos naštos, kuri nerūpėtų kiekvienam žmogui!

Jei negalvosi apie australo vargą, jeigu nerūpės arabo skurdas, jei būsi abejingas

ieškančiam, bet sunkiai randančiam Dievą rusui, tadžikui ar uzbekui, vargu ar gali tikėtis pagalbos iš vokiečio, amerikiečio ar kito Europos ar pasaulio krašto. Tu negali išrašyti nukentėjusiai nuo uragano ar žemės drebėjimo šaliai milijoninių čekių, negali netgi badaujantiems ir kasmet pasaulyje tūkstančiais ir milijonais mirštantiems išbado vaikams nunešti duonos, bet yra universali, visiems prieinama — tiek tau, tiek man, tiek ir kiekvienam — pagalba, kurią gali suteikti net mažas vaikiukas, paauglys, jaunuolis, suaugęs, ligonis, senelis. Kadaise dar visai neseniai buvo mėgstami šūkiai, rašomi and pirmųjų laikraščių, žurnalų puslapių, sienų, kartojami propagandistų ir oratorių: “Visų šalių proletarai, vienykitės!” Vienykitės sukilti, maištauti, žudyti, kenkti, kiršinti, skleisti neapykantą kai kurioms klasėms, grupėms, sluoksniams. Daug kas pamatė, tik gaila, kad dar ne visi, kur nuvedė ši politika, tie šūkiai. Todėl dabar laikas drąsiai, tvirtai ir garsiai tarti: “Visų šalių, kraštų, žemynų tikintieji ir geros valios žmonės, vienykitės: malda, atgailai, atlaidumui, meilei, susivaldymui, santūrumui, gerumui! Tegul maži vaikai išmoksta iš supratingų tėvų atsakyti saldumynų, gražių žaislų, puošnių drabužių. Tegul jie išmoksta elgtis taip, kaip kadaise tie trys Fatimos vaikučiai. Marijos paskatinti, jie elgetai atiduodavo savo priešpiečius; nors patys būdavo ištroškę, kepinami saulės, negerdavo vandens, susibūrę visi trys kartu meldavosi už tėvynę, už visą žmoniją, kuriai grėsė 1917 m. ištikusi skaudi nelaimė. Tegul ir dabar tiek suaugusieji, tiek jaunuoliai moka pasiaukoti, tegul išmoksta atsakyti nereikalingo sėdėjimo prie televizoriaus, tegul neima į dantis cigaretės,

nekilnoja stikliuko; tegul patys sau paskelbia “sausą įstatymą”, kad pradžiugintų žmones, sužadėtines, vaikus, kad daugiau negimtų nenormalių, debilių, kurie švaistosi ne tik Vilniaus, bet ir daugelio Europos šalių miestuose, tegul paima į rankas “arklą, knygą, lyrą”, o nesitranko per naktis be darbo, be tikslo, be tėvų leidimo ir žinios. Tegul seneliai ir ligoniai išmoksta aukoti savo skausmą, vargą, vienišumą ir nelaimę, skaudžius vaikų žodžius ir jų nedorą elgesį gailėstingumo Motinai, kuri prašytų atleidimo bausmės nusipelnusiai mūsų gražiai, nuostabiai, didingai, bet kartu ir neišpaskaitai susitepusiai ir nusikaltusiai žemei.

Mūsų Lietuva nieko negali nustebinti, ypač šiuo metu, nei naudingais gaminiais, nei kokybiškomis prekėmis, nei žemės turtais, bet užtat pateisinkime tą vardą, kurį neretai mums kartoja kitų šalių žmonės: jūs — naujosios evangelizacijos šaukliai, jūs — atgimimo ir ateities šalis. “Jau prikalta daugel plieno...” — gal kas prisimena šiuos kadaise ištartus poeto žodžius. Tai dar būtų gal ne taip baisu, nes plieną galima perludyti į vinis, į arklius, kastuvus ir šakes, bet dabar ne centneriais, o tonomis ant kiekvieno žmogaus galvos matuojamos vandenilinės, atominės bombos!

Ar daug reikėjo šio amžiaus pradžioje paleisti Sarajave kulka? Ar neišblėso įvykis iš daugelio atminties, kas pasidarė Lenkijos pasienyje 1939 metais? Ar daug reikia, kad pasprukęs raudonasis gaidys iš Persų įlankos nuplasnotų kruvinais sparnais per Aziją, Europą ir kitus žemynus? Niekad šautuvai, bombos, patrankos nebuvo išmestos į vandenyno dugną, bet tik ant žmonių galvos. O jų turime šiandien ganėtinai ne tik savo, bet ir dar kelioms planetoms sunaikinti. Toji degtuko liepsna, žybtelėjusi kažkur, tariamai nuo mūsų toli, gali būti neatsargiai ar net sąmoningai koja paspirta ir suliepsnoti greta tavęs ir manęs. Tad atgimimas, išsivadavimas, laisvė ir nepriklausomybė, taip pat ir daugelis kitų in-

tencijų, kuriomis reikia kasdien karštai melstis, aukotis, atgailoti — narkomanija, nėskaistumas, šeimų pairimas, nesąžiningumas ir kt.

“Akmenys paplentėm gaus, sužaliuos lazda, lauk manęs, kai nebelauks niekas niekada”. Kas iš to laukimo, kas iš tos sužaliavusios lazdos, jei nebus ko laukti, jei nebus kam palaistyti vos pradėjusio žaliuoti medelio? Jei mūsų sodybos, jei mūsų namai, jei mūsų laukai atrodys, kaip toji gaisro nudeginta medžio šaka: nusvilusi, apanglėjusi, be gyvybės, be kvapo, kad nebus pavėsy kam ilsėtis.

O gali taip atsitikti, kad visa žemė gali atrodyti, kaip išdegęs miškas, tarsi apanglėjęs javų laukas, tarsi nebyliomis akimis žiūrinti atkasta Pompėja, tarsi išblėsęs ir apsmukęs Vezuvijus. O trečiasis degtukas gali būti užžiebtas ten, kur visiškai galime nesitikėti jo liepsnos, iš kur galime nelaukti jo žybsnio. Tad maldaukime, kad jis nebūtų uždegtas! Neturėdami rankose šaudomo ginklo, kurį mums ne kartą istorija negailestingai išmušė iš rankų, paimkime tokį, kokį mums nurodė Kristus ir Švenč. Dievo Motina — Dangun Paimtoji. Iš tylinčių pavirskime garsiakalbiais, iš pasyviųjų virskime kovotojais, nes jei tylinčioji Bažnyčia rėmėsi kalinių, tremtinių, kankinių, bausintų, grasintų, persekiojamųjų kančiomis, tai kovojanti, turinti atsinaujinti Bažnyčia atsiremia kiekvienu iš mūsų. Jei mūsų vėliavoje trys spalvos — geltona, žalia ir raudona; jei auksu spindi Vytis ir Gedimino stulpai, tai kiekvieno mūsų širdyje turi būti įrašyta: dora, malda, atgaila, santūra, meilė ir vienybė. Kas nori Pompėjos likimo? Kas nori būti apdeginta medžio šaka, tas tegul eina aklas, kurčias ir nebylys į rytojų. Kas nori gyventi ir padėti ne tik sau, artimiesiems, savo tautai, bet ir visam pasauliui, tegul dabar, šiandien, įsirašo į savo širdį tuos šventus žodžius, kurių prašo dangus, kurių prašo Marija: rožančiaus malda, atgaila, komunija, taika, auka ir meilė.

ISPANIJA, PORTUGALIJA, MAROKAS

Praėjusį rudenį „Laiškai lietuviams“ buvo suruošę ekskursiją į Ispaniją, Portugaliją ir Maroką. Panaši mūsų ekskursija buvo ir 1982 metais, tik tada be šių minėtų kraštų dar ap plankėme Liurdą ir Paryžių. Tą ekskursiją labai plačiai „Laiškuose lietuviams“ aprašė ekskursijos dalyvė Gunda Kodatienė. Aprašymas buvo pradėtas 1982 metų spalio mėnesį, o baigtas 1983 metų rugsėjo mėnesį. Tad jis tęsėsi ištisus metus. Toje ekskursijoje buvo daugiau kaip 70 dalyvių, o dabartinėje — tik 22. Kadangi, kaip minėjome, šioje ekskursijoje lankėme beveik tas pačias vietas kaip ir 1982 m., tai manome, kad nėra reikalo dabartinę ekskursiją plačiau aprašyti. Pasitenkinsime tik viena kita pastabėle.

Kadangi šioje ekskursijoje dalyvavo palyginti nedaug žmonių, tai nuotaika buvo labai šeimyniška ir nuoširdi. Visi artimai susidraugavo. Ir mūsų gidė, ambicinga, šiek tiek užsispyrusi ispanė, atsisveikindama susigraudino ir pasakė, kad tokios kultūringos ir tvarkingos grupės ji niekad nėra turėjusi. Pasakė ir daugiau komplimentų lietuviams, išgyrė lietuvių kalbos skambumą.

Ispanija ir Portugalija yra kaimyninės valstybės, jų kalbos yra panašios, bet žmonės vis dėlto skirtingi ne tik savo charakteriu, bet net ir išvaizda. Sakoma, kad ispanai yra gražesni už portugalus, bet mūsų gidė šį teigimą dar patikslino, sakydama, kad portugalai yra gražūs, tik portugalės negražios. Po tokių apibūdinimų mes specialiai stebėjome ir vyrus, ir moteris. Atrodo, kad tie apibūdinimai vis dėlto yra teisingi.

Bet, žinoma, ne tiek yra svarbu žmogaus išvaizda, kiek jo būdas, charakteris. Tuoj pastebėjome ir įsitikinome, kad ispanai yra išdidūs, ambicingi, o portugalai — daug paprastesni ir nuoširdesni. Ispanija yra

turtingesnė už Portugaliją, žmonės geriau gyvena, bet Portugalijos gamta turbūt yra gražesnė už Ispanijos. Portugalijoje yra daugiau žalumo, o Ispanijos laukai ir kalneliai sausros nurudinti, tik alyvmedžių eilės juos išraižo ir pagyvina.

Pirmiau būdavo sakoma, kad Ispanijoje, ir ypač Portugalijoje, viskas labai pigu, bet dabar ir čia kainos ne ką skiriasi nuo Amerikos. Kadangi mūsų ekskursija buvo ne atostogų sezono metu, tai už gana „padorią“ kainą visur gavome prabangius viešbučius.

Ispanija ypač pasižymi savo didingomis, puošniomis katedromis ir iš maurų laikų išlikusiomis pilimis, paskui virtusiomis prabangiais karalių rūmais. Galbūt pačios puošniausios ir didžiausios katedros yra Sevilijos ir Toledo miestuose. Sevilijos katedra, pradėta statyti 15-to šimtmečio pradžioje, yra didžiausia Ispanijoje ir trečia didumu visame pasaulyje. Toledo katedra laikoma gražiausia visame pasaulyje. Ji pradėta statyti 13-to šimtmečio pradžioje, o baigta tik baigiantis 15-tam šimtmečiui. Ir kituose Ispanijos miestuose yra nepaprastai gražių bažnyčių, kurioms neprilygsta kitų Europos šalių bažnyčios.

Tos maurų statytos pilys-tvirtovės vadinamos Alkazarais ar Alhambromis. Ir vienas, ir kitas žodis kilęs iš arabų kalbos ir reiškia „pilį-tvirtovę“. Žymiausi Alkazarai yra Sevilijoje ir Toledė, o Alhambra — Granadoje.

Aplankėme ir Salamankos miestą, kuris yra garsus savo universitetu, įsteigtu 1243 metais. Šis universitetas maždaug per 500 metų buvo žymiausias Europoje, ypač pagarsėjęs teologijos, filosofijos ir teisės mokslais. Jame dėstęs ir Kristupas Kolumbas apie savo naujų žemių atradimus. Šiame universitete studijavo ir jėzuitų įsteigėjas šv. Ignacas Loyola.

Pamatėme ir kitas dvi Ispanijos įdomybes: pajūrio turistinį miestą Marbella, kur dvi dienas puikiai pasimaudėm ir pailsėjom, ir Gibraltarą. Tiesa, Gibraltaras

Dalis "Laiškų lietuviams" ekskursijos dalyvių paskutinį vakarą Madride

dabar priklauso Anglijai, bet iš tikrųjų turėtų priklausyti Ispanijai. Juk tai Ispanijos teritorijos dalis. Tam tikra Gibraltaro įdomybė yra beždžionės. Sakoma, kad kol Gibraltare bus beždžionių, tol jis priklausys anglams. Dėl to dabar ten tos beždžionės labai globojamos, kad tik neišnyktų. Jos labai drąsios ir draugiškos. Viena pro atdarą autobuso langą įlindo ir pradėjo bučiuoti šoferį. Tada mūsų ponios tuoj uždarė visus autobuso langus...

Portugalijoje aplankėme Lisabonos įdomybes ir Fatimą. Atrodo, kad Fatimoje, nežiūrint žmonių įsitikinimų, visi pajuto kažkokią pakilią nuotaiką. Visi pamatėme portugalų pamaldumą. Kai kurie keliais ėjo per visą didžiulę bazilikos aikštę. Gal nuostabiausia buvo, važiuojant iš Fatimos, per

kokį šimtą kilometrų vis sutikti būrelius žmonių su ryšulėliais ant pečių ar ant galvų pėsčiomis einant į Fatimą. Mes važiuojome ketvirtadienį, o šeštadienį turėjo būti spalio 13 d. Visi turbūt žino, kad Marija Fatimoje pasirodė trims piemenukams kiekvieno mėnesio tryliktą dieną nuo gegužės iki spalio mėnesio. Tad spalio tryliktąją turėjo būti ypatingos iškilmės, turėjo ten susirinkti tūkstančiai žmonių. Net ir paprastą vakarą, kai mes ten buvome, kalbėti rožančiaus ir dalyvauti žvakių procesijoje buvo apie du tūkstančiai žmonių.

Na, ir pagaliau Marokas. Ten mes buvome tik vieną parą. Norėjome tik, kad žmonės pamatytų visai kitokį pasaulį. Marokiečiai su mumis buvo labai mandagūs, nors visiems gana įkyriai siūlydavo visokias

daugiau negu ta prekė buvo verta. Nuėjau į vieną krautuvę pirkti mažo suvenyro. Paklausiau pardavėją, kiek kainuoja.

Trisdešimt penki doleriai, — atsakė. Šalia stovėdamas kitas pardavėjas jam suriko:

— Čia ne amerikiečiai, bet lietuviai! Dešimt dolerių.

Paėmiau prekę ir jam padaviau dešimt dolerių. Bet juodu barėsi ir plūdosi beveik iki susimušimo kokią penkiolika minučių. Na ką gi. Pamatėme, kad ir lietuviu būti kartais išeina į gera.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

EVANGELIŠKOS PAMALDOS TOLMINKIEMYJE

Po ilgos pertraukos Tolminkiemio bažnyčioje vėl nuskambėjo lietuviška malda. Kaliningrado srityje gyvenantys lietuviai, o taip pat atvykę ir iš Lietuvos, pagerbė Joną Bretkūną, prieš 400 metų išvertusi Šv. Raštą į lietuvių kalbą.

Iš griuvėsių pakilusioje K. Donelaičio bažnyčioje vėl aidėjo senosios religinės giesmės. Prisimintas tragiškas Mažosios Lietuvos likimas. Pamaldas laikė Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas Jonas Kalvanas, kun. Jonas Kalvanas (sūnus), kunigas diakonas Mečislovas Bekeris, visų evangelikų bendruomenių atstovai. Buvo susirinkę daug jaunimo. Heidelbergo universiteto pasiuntinys Artūras Hermanas perdavė kraštiečių sveikinimus. Pamaldos buvo ekumeninės. (Tiesa)

KONFERENCIJA „BALTIJOS ŠEIMA“

Konferencija turėjo įvykti gegužės mėnesį, tačiau tada TSRS konsulatui nedavė vizų į Lietuvą. Konferencija vyks Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, spalio 16-21 dienomis. Joje bus perskaityta apie 10 plenarinių pranešimų. Veiks šešios sekcijos: Aplinkos ir ekologijos, Kultūros ir tradicijų, Politikos ir istorijos, Universitetų švietimo ir mainų, Ekonomikos ir komercinių ryšių, Menų ir simbolių. Konferencijoje dalyvaus mokslininkai iš Danijos, Estijos, Islandijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Norvegijos, Rusijos federacijos, Suomijos, Švedijos, Vokietijos, o taip

Dalis ekskursantų prie naujosios Salamankos katedros

pat keletas lietuvių išeivijos mokslininkų iš JAV bei Kanados.

Pagrindiniai konferencijos organizatoriai

— Pasaulio lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centras, Upsalos (Suomija) universitetas, Lietuvos Mokslų Akademija, Vilniaus ir Vytauto Didžiojo universitetai, Lietuvos mokslininkų draugija ir Kauno miesto valdyba. (Lietuvos rytas).

KLAIPĖDOJE STATOMA TREČIA BAŽNYČIA

Pietinėje Klaipėdos dalyje, šalia naujų mikrorajonų, spalio mėnesį bus pakloti Švento Juozapo bažnyčios pamatai. Ji bus statoma pagal uostamiesčio architektų Sauliaus Plungės, Gintaro Cičiurkos ir Vaido Janulio projektą.

Amžiaus pradžioje Klaipėdoje veikė septynios bažnyčios, dvi sinagogos, maldos namai. Šiandien katalikai turi nedidelę Kristaus Karaliaus bažnytelę ir atstatomą Marijos Taikos Karalienės bažnyčią. (Tiesa)

LIETUVOS KARDINOLUI VINCENTUI SLADKEVIČIUI 70 METŲ AMŽIAUS

Lietuvos kardinolui rugpjūčio 20 dieną sukako 70 metų amžiaus. Jo rezidencijoje jį aplankė ir pasveikino Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis ir Respublikos ministro pirmininko pavaduotojas Algirdas Brazauskas.

Jo Eminencija padėkojo už sveikinimus ir pasidžiaugė, kad Vytautas Landsbergis ir Algirdas Brazauskas atvažiavo kartu. Jis pabrėžė, kad mažos lietuvių tautos galybė — jos vienybė ir susitelkimas, palinkėjo visiems Lietuvos žmonėms santarvės, siekiant bendro tikslo — nepriklausomybės atkūrimo. Maždaug valandą trukusiame pokalbyje buvo pasikeista nuomonėmis apie įvykius pasaulyje, pasiruošimą deryboms su Tarybų Sąjunga, situaciją Lietuvoje. Aptarti Lietuvos Katalikų Bažnyčios reikalai: tikintiesiems grąžintų bažnyčių remontas, naujų statyba, religinės literatūros leidyba, Bažnyčios ir mokyklos suartėjimo galimybės.

Pokalbyje dalyvavo Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektorius vyskupas Vladislovas Michelevičius ir Vilkaviškio vyskupijos

apaštalinis administratorius vyskupas Juozapas Žemaitis. (Lietuvos aidas)

PASAULIO FIZIKAI MOKOSI LIETUVOJE

Rugpjūčio mėnesį Vilniaus universitete pradėjo darbą penktoji Tarptautinė lazerių taikymo mokykla. Ją suorganizavo Europos fizikų draugija, TSRS Mokslų Akademija ir Vilniaus universitetas. Vokietijos, JAV, Bulgarijos, Tarybų Sąjungos mokslininkai, susibūrę į organizacinį komitetą, nutarė, kokias temas vertėtų išklaušti, pasimokyti, nes tam šis renginys ir yra skirtas. Bus perskaityta 60 paskaitų. Jau atvyko 150 klausytojų.

Verta dėmesio, kad ši mokykla vyksta Lietuvoje. Lietuvių mokslininkai yra padarę žymių atradimų lazerinės fizikos srityje, konkrečiai — trumpiausių blyksnių lazerių tyrinėjimuose. Lazeris yra kryptingas, griežtai organizuotas šviesos blyksnis, kuriuo gali būti tiriami procesai molekulėse, atomuose ir jų branduoliuose. Todėl trumpiausių blyksnių lazeriai yra labai reikalingi medicinoje (gydyti vėžines ląsteles, akis), tai pat biologijoje. Lietuvių mokslininkai yra daug pasiekę tose srityse, kur naudojamas intelektas ir rankos, ir atsilieka tose, kur reikalinga pažangi technologija.

Šalia konferencijų salės savo gaminius demonstruoja Bandomoji lazerinės ir elektroninės technikos gamykla EKSMA, ieškanti savo produkcijos pirkėjų, nes tiek daug lazerinės fizikos specialistų susirenka į vieną vietą gana retai. EKSMA aparatūra jau dabar turi gerą vardą užsienyje. (Lietuvos rytas)

PAMINKLAS LIETUVOS TREMTINIAMS

Pačioje gražiausioje Kaltinėnų vietoje, šalia Kepaluškalnio, bus Žemaitijos tremtinių Kalvarija.

Kalvarijos kalnai — tai dvidešimties stočių kryžiaus kelias. Kaltinėnų kalvelėse bus pastatyta 20 koplyčių.

Paminklas pradėtas statyti, ir čia darbuojasi kaltinėniškiai, jiems padeda Šilalės ir Raseinių melioratoriai, kelių ruožas.

Žemaitijos tremtinių Kalvarija bus vienas didžiausių paminklų Lietuvoje tremtiniam, kur žmonės, eidami akmenimis pažymėtais Kalvarijos kalnais, melsis už gyvus ir mirusius tremtinius. (Respublika)

PIKTADARIAI IŠNIEKINO KRYŽIŲ

Spalio mėnesį nenustatyti asmenys išvertė kryžių, stovėjusių Vilniuje ant kalvelės Viršuliškių mikrorajone.

Kryžius buvo iš visų pusių įpjautas nedideliu, matyt, rankiniu pjūkliuku ir po to nulaužtas. Piktadariai jį nutempė penketą metrų nuo pagrindo ir numetė. Sudaužytas gipsinis Nukryžiuotasis. Verčiant kryžių, naudota ilga lazda. Galimas daiktas, naktį čia darbavosi panašiais darbais pagarsėję vadinamieji satanistai, kurių grupių Vilniuje yra gana daug. (Lietuvos rytas)

PRISIMINĖ RAŠYTOJĄ MARIŲ KATILIŠKĮ

Kuplių medžių alėja veda buvusios sodybos link, kurioje augo JAV lietuvių rašytojas Marius Katiliškis (Albinas Vaitkus, 1914 metais gimęs, o miręs 1980 m. JAV). Čia tebestovi jo paties sodinti medžiai. Tai ir viskas, kas primena rašytoją.

Minint rašytojo 76-ąsias metines, Joniškio kultūros ir istorijos muziejuje surengta paroda, pasakojanti apie Mariaus Katiliškio gyvenimą ir kūrybą. Rajono šviesuomenės atstovai susirinko Katiliškių kaime, čia Vaitkų sodybvietėje buvo pastatytas joniškietiško tautodailininko A. Juškos išdrožtas stogastulpis M. Katiliškiui atminti. Jo atidengimo iškilmėse kalbėjo filologijos mokslų daktaras A. Samulionis, docentė E. Bukelienė, žurnalistas V. Vaitkus, rajono savivaldybės Tarybos pirmininkas V. Adomaitis ir kiti.

Joniškio kultūros rūmuose įvyko literatūros vakaras. Aktorius K. Tumkevičius skaitė M. Katiliškio kūrinių ištraukas, kino režisierius R. Vabalas papasakojo apie statomą filmą pagal rašytojo romaną „Miškais ateina ruduo“. (Tiesa)

LAPKRIČIO SINOIKIJA ŽADANTI DVASINĮ ATSINAUJINIMĄ

Lapkričio 3 dieną prasidėjo devynias dienas trukusi Antroji religijos filosofijos ir bažnytinio meno studijų savaitė — Lapkričio Sinoikija.

Pirmoji Sinoikija įvyko 1988 m. lapkričio 10-20 d. Marijampolėje ir Liudvinave. 1989 metais

buvęs tik muzikinis renginys prasiplėtė, virto Pirmąja religijos filosofijos ir bažnytinės muzikos studijų savaitė. Šiais metais įsteigta dar ir bažnytinio meno sekcija. Su Lietuvos filosofais, teologais, muzikologais bendraus svečiai iš Lenkijos, Vokietijos, Austrijos, Italijos, Prancūzijos, Anglijos ir JAV.

12 valandą Lapkričio Sinoikiją Marijampolėje, Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje pradėjo J.E. vyskupas J. Žemaitis. Ten įvyko ir bažnytinės muzikos valanda. Trečią val. Sinoikijos dalyviai susirinko į miesto dramos teatrą, kuriame buvo paminėta 120-osios kompozitoriaus kunigo Teodoro Brazio gimimo metinės.

Sekmadienį šv. Mišios buvo aukojamos Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje. Čia šeštą valandą prasidėjo ir bažnytinės muzikos valanda. Prieš tai, trečią valandą, pasaulinės šlovės kūriniai skambėjo Liudvinave, Šv. Liudviko bažnyčioje. Po koncerto šv. Mišias celebravo J.E. vyskupas Žemaitis.

Pirmadienį renginiai persikėlė į Lietuvos sostinę. Po susitikimo Aukščiausioje Taryboje su jos pirmininku V. Landsbergiu Lapkričio Sinoikijos dalyviai susirinko į Kompozitorių namus, kuriuose prasidėjo darbas sekcijose.

Rusų religinio filosofo Vladimiro Solovjovo 90-ųjų mirties metinių minėjime dalyvavo ir Vilniaus bei Lietuvos arkivyskupas Chrizostomas.

Tradicinė bažnytinės muzikos valanda prasidėjo po šeštos valandos Vilniaus arkikatedroje. (Respublika)

NATOS LIETUVAI

Emilija Pakštienė, išeivijos lietuvių, padovanojusi Lietuvai savo vyro, kompozitoriaus Balio Pakšto, milžinišką gaidų ir kitos muzikinės literatūros rinkinį.

Balio Pakšto pramoginės muzikos orkestrėlis lydėjo krikštynose ir vestuvėse, suteikė daug džiaugsmo tautiečiams Amerikoje. Linksma, nuotaikinga muzika džiugino lietuviškų renginių dalyvius.

Emilija Pakštienė sako, kad išsipildė didžiausia jos vyro Balio Pakšto svajonė. Jo rinkiniu galės naudotis gimtojo krašto muzikantai. Ruošdama šią siuntą į Lietuvą, savo neišsenkančia energija, kruopščiu triūsu ir dėmesiu Lietuvos muzikinei kultūrai Emilija Pakštienė užsitarnavo pelnytą visų lietuvių pagarbą. (Respublika)

TAUTOS IŠKENTĖTOS ŠVENTĖS

Aukščiausioje Taryboje daugiausia diskusijų, ginčių, siūlymų susilaukė įstatas “Dėl švenčių ir atminčių dienų”. Švietimo, mokslo ir kultūros komisijos pateiktą sąrašą deputatai siūlė keisti, papildyti kitomis, jų manymu, reikalingomis švėsti ar paminėti dienomis. Kiek žmonių — tiek nuomonių.

Galiausiai nutarta iš pradžių apsisistoti prie keelių švenčių, dėl kurių niekam nekyla jokių abejonų. Joms pritarta beveik vienbalsiai. Vasario 16-oji — Lietuvos valstybės atkūrimo diena — paskelbta valstybės švente. Švėsime sausio 1-ąją — Naujų metų dieną, sekmadienį ir pirmadienį — krikščionių Velykas (pagal vakarietišką tradiciją), pirmąjį gegužės sekmadienį — Motinos dieną, lapkričio 1-ąją — Visu Šventųjų ir Mirusiųjų minėjimo (Vėlinių) dieną, gruodžio 25 ir 26 — Šventas Kalėdas. Mūsų kalendoriuje atsiras nauja šventė — liepos 6-oji — Mindaugo karūnavimo — Valstybės diena. Ypač ja džiaugėsi deputatas Mindaugas Stakvilevičius. Džiaugsis ir visi Lietuvos žmonės, minėdami šią ypač svarbią mūsų valstybingumo datą.

Į švenčių dienų sąrašą įtraukta ir birželio 14-oji — Gedulo ir Vilties diena. Balsų dauguma pastebėjo, kad gedulas ir šventė — nėra derantys dalykai. Balsų dauguma nutarta, kad birželio 14-oji nebus šventės diena, bet tai nereiškia, kad siūloma jos neminėti.

Deputatai L.N. Rasimavičius, V. Karvelis siūlė švente paskelbti ir gegužės 1-ąją — Darbo dieną, švenčiamą daugelyje pasaulio kraštų. Tačiau, matyt, ideologinis šydas, kuris gaubė šią šventę tarybiniais metais, dar pernelyg gyvas mūsų atmintyje, ir deputatų siūlymas nesurinko balsų daugumos.

Nemažai laiko sugaišus švenčių dienoms, atminčių dienų svarstymą nutarta atidėti kitam kartui. Jų sąrašas apima įvairiausių mūsų istorijos įvykius, brangius vardus ir datas. Tai kovo 4-oji — šv. Kazimiero — Lietuvos globėjo diena, rugpjūčio 23-oji — Juodojo Kaspino diena, rugsėjo 23-oji — Žydų genocido minėjimo diena, Joninės, Žalgirio mūšio diena, gegužės 7-toji — Kalbos ir rašties diena ir dar keletas kitų.

Pasiūlymų švėsti daug švenčių pasipylė it iš gausybės rago. Buvo siūloma švėsti Dievo Kūno ir Marijos dangun ėmimo šventes. Atidėtos svarstyti atminimo dienos, kurių irgi nemažai. (Tiesa)

SU ROKIŠKIEČIAIS SUSITIKO LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRŲ TARYBOS PIRMININKO PAVADUOTOJAS, LKP CK PIRMASIS SEKRETORIUS ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Rokiškiečiai, spalio 24 d., trečiadienį vakare, atskubėję į susitikimą su Lietuvos vicepremjėru, LKP CK pirmuoju sekretoriumi Algirdu Brazausku, paklausė, ar dar Lietuvoje yra tikrų komunistų? “O ar jų buvo?” — A. Brazauskas atsakė ir paaiškino, kad vieni tapo jais, norėdami ką nors laimėti Lietuvai, kiti — vien sau. Pastarieji jau išstojo. Partijoje liko 60 tūkstančių žmonių, kurių didesnioji dalis siūlo pakeisti jos pavadinimą, tapti normalia parlamentine kairiąja partija, kokių yra Vokietijoje, Švedijoje ir kitur. Į rokiškiečių klausimus, kodėl jie Algirdą Brazauską retai temato televizorių ekranuose ir visai nebegirdi jo balso per radiją, nebuvo ką ir atsakyti išskyrus tiesą — nebekviečia. (Tiesa)

VYTAUTO DIDŽIOJO DIENA

Spalio 27 d. iškilmingai paminėta Vytauto — Lietuvos didžiojo kunigaikščio mirties 560-osios metinės. Iškilmingai ši diena praėjo Trakuose, kur savo pilyje neilgai sirgęs mirė 80-metis valdovas. Trakų 2-ajai vidurinei mokyklai suteiktas Vytauto Didžiojo vardas, pašventinta jos vėliava. Trakuose Vytauto atmintis susijusi ir su rašto kultūros užgimimu — jam valdant čia įkurta pirmoji Lietuvos parapijinė mokykla.

Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, susirinkę Vytautai įkūrė savo klubą, įvyko iškilmingas vakaras. Pranešimą apie Vytautą Didįjį ir jo laikus padarė Vilniaus pedagoginio instituto docentas Romas Batūra. Instituto choras “Avė vita” atliko Juozo Žilevičiaus kantatą “Vytautas Didysis”.

Vilniaus arkikatedroje-bazilikoje, Kaune Vytauto didžiojo bažnyčioje, Trakuose bei kitose bažnyčiose buvo laikomos šv. Mišios. (Tiesa)

ŽEMĖ IR JOS SAVININKAI

Spalio 27 d. Kaune, Profsąjungos kultūros rūmuose, įvyko pirmasis Lietuvos žemės savininkų sąjungos suvažiavimas.

Naujoji sąjunga vienija buvusius (iki 1940 m. liepos 22 d.) žemės savininkus ir jų įpėdinius. Jie susibūrė vienijami idėjos: žemės nuosavybės, agrarinės reformos ruošimo reikalus

turi spręsti patys buvę žemės savininkai ir jų įpėdiniai, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos, socialinės padėties ir tautybės.

Sąjunga sieks, kad busimosioms kartoms nepatiktume neišspręstų kaimo problemų, kad būtų ištaisytos klaidos ir skriaudos, normalizuoti kaimo ir miesto santykiai. LŽSS pripažįsta įvairias ūkininkavimo formas, jos nariai kurs individualius ūkius, jungsis į kooperatyvus, akcines bendroves ir kitokius susivienijimus.

Suvažiavime aptarta sąjungos veiklos strategija ir taktika. Pirminės jos kuopos kursis ūkiuose, o tarybos — rajonuose. Jų nariai dalyvaus, sudarant pretendentų gauti žemės sąrašus, inventorizuojant žemę ir ūkių turtą, ruošiant naujų ūkių struktūrų perspektyvinius planus. Sąjunga padės savo nariams tvarkyti žemės ir turto dokumentus, gins jų interesus žemės reformos komisijose.

Sąjungos tarybos pirmininku išrinktas kaunietis Aloyzas Liaugaudas. (Lietuvos rytas)

TIKROJI TĖVYNĖS MEILĖ

“Tiesoje” apie tikrąją tėvynės meilę rašo D. Vaičiūnienė: “Tikroji Tėvynės meilė būna tyli ir santūri, besistengianti apsaugoti savo meilės objektą nuo vargų ir negandų. Deja, daugelis mūsų ‘didžiųjų patriotų’ savo nerealiais nutarimais ir ‘ugningais’ žodžiais kiek galėdami šaukia ugnį į save, o ją atlaikyti turime visi.

O kiek dar matom į naują rūbą įvilktą paradiskumo! Kam jis mums reikalingas, kai esame priversti gyventi skurdo dienas. Maža paguoda, kad po 10 metų būsim tikri europiečiai. Jaustumės ramesni, jei didesnę veikimo laisvę turėtų santūrūs realistai, o ne žmonės, pilni fantazijos ir ambicijų”.

■ Londone kun. R. Repšys vietiniame universitete pradėjo studijas, drauge pasilikdamas lietuvių parapijos asistentu. Po širdies smūgio atsigavęs klebonas kun. J. Sakevičius toliau pasilieka savo pareigose.

■ Vatikano lietuvių radijo tarnybos bendradarbis Kazimieras Lozoraitis popiežiaus Jono Pauliaus II apdovanotas Šv. Silvestro ordinu.

■ JAV Aukščiausias Teismas patvirtino teisę, darant priesaiką prisiekusiųjų teisme, naudoti žodžius “So help me God”.

TRUMPOS ŽINUTĖS IŠ “RESPUBLIKOS”

▼ Panevėžio mieste ir rajone lankėsi komersantas iš Anglijos M. Brandler, kuris domisi Lietuvos lino gaminiais — ypač lininėmis staltiesėmis.

▼ Biržų rajono ūkininkas norėjo atiduoti 5 tonas cukrinių runkelių į Panevėžio cukraus fabriko filialą, bet fabriko direktorius K. Likas atsisakė sudaryti sutartį, motyvuodamas tuo, kad šio ūkininko pavyzdžiu gali pasekti ir kiti.

▼ Naktį iš spalio 12-osios į 13-tąją Nidoje buvo sudegintas kryžius, pastatytas Vengrijoje susideginusiam skulptoriui R. Dauginčiui atminti.

▼ Išgirdusi per televiziją rašytojo K. Sajos dūsavimus dėl to, kad jo deputatinis atlyginimas tesudaro nepilnus 500 rublių per mėnesį, “Respublikos” redakcijai paskambino susijaudinusi senučiukė iš Klaipėdos ir pasiteiravo, koku būdu ji galėtų persiųsti vargšeliui kas mėnesį bent po pusę savo pensijos — 35 rublius.

TIKYBOS PAMOKOS EISIŠKĖSE

Šalčininkų apylinkių gyventojų nestebina atvykusiojo akiai neįprasta kaimynystė: Lenino paminklas ar portretas, o šalia — šventas kryžius.

Eišiškių miestelio bažnyčios, pastatytos 1855 m., koplyčioje sesuo Kristina, atvykusi iš Lenkijos, religinių valandėlių metu mokinukams atveria dieviškojo pasaulio paslaptis. Miesto 1-osios vidurinės mokyklos lenkiškose klasėse, kuriose mokinių šiais metais padidėjo, atėjus vaikams iš rusiškų klasių, dėstė Šventosios Šeimos seserys misionierės. (Tiesa)

■ Floridoje dvi seselės vienuolės moksleivių tarpe pradėjo platinti marškinėlius su šventųjų ženklais; jie turi pasisėkimą.

■ Lvovo miesto taryba nusprendė lapkričio 1 d. grąžinti katalikams metropolito rezidenciją prie grąžintos katalikų ukrainiečių Šv. Jurgio katedros.

■ JAV privati firma Santa Monica, CA, atlikusi tyrimus, paskelbė, kad valdiškos mokyklos privalo tvarkytis taip, kaip katalikų mokyklos, kurios perteikia moksleiviams aukštesnius tikslus ir ugdo ryžtą juos vykdyti.

Mūsų šeimų pagrindinės problemos

(Jaunimo konkurse V premiją laimėjęs rašinys)

Gytis Vygantas

Pirmiau Šv. Šeimos šventė būdavo po Trijų karalių, bet dabar ji švenčiama sekmadienį tarp Kalėdų ir Naujųjų metų. Tai yra svarbi šventė. Bažnyčia Šv. Šeimą duoda pavydžiu mūsų šeimoms. Šeima yra visuomenės branduolys, tad Šv. Šeimos šventės proga mums verta rimtai pagalvoti apie mūsų šeimas.

Šv. Šeima yra pavyzdys mūsų šeimoms, nes joje buvo didelis susiklausymas ir atsakomybės supratimas. Marija ir Juozapas turėjo auginti Jėzų, kuris bus žmonijos ganytojas. Iš Šv. Rašto aprašymų žinome, kad šioje šeimoje buvo nemaža rūpesčių ir skausmų, tad nereikia norėti, kad ir kitose šeimose jų nebūtų. Bet nežiūrint visokių nemalonumų, šeima vis tiek turi atlikti savo pareigą — auginti ir auklėti vaikus. Nežiūrint tų minėtų vargų ir skausmų, šeimoje būna ir džiaugsmingų, malonių valandų.

Šeimoje yra nemaža visokių pareigų: reikia globoti ir apžiūrėti sergančius šeimos narius, mokyti ir gyvenimui ruošti jaunuosius. Vaikams tėvai turi stengtis ne tik duoti mokslo, bet jiems įdiegti ir moralės dėsnius. Šeimoje turi būti jaučiamas Dievo buvimas ir artumas. Šeima turėtų būti lyg maža bažnyčia, kurioje kartu meldžiamasi, vieni kitais rūpinasi, vieni kitiems

atleidžia pasitaikančius nusikaltimus ir netobulumus.

Daug metų praėjo nuo to laiko, kai šiame pasaulyje gyveno toji pavyzdingiausia Šv. Šeima. Tradicinė šeima turėtų būti tokia, kur tėvas dirba, o motina namie prižiūri vaikus. Bet dabar šis tradicinis šeimos gyvenimas yra pasikeitęs. Dabar dirba ne tik tėvas, bet dažnai ir motina. Dabar daugiau kaip 70% motinų eina į darbą, kai vaikai pradeda lankyti mokyklą. Apie 50% motinų eina dirbti, kol vaikai dar yra jaunesni negu vienerių metų. Per paskutinį šimtmetį šeimų persiskyrimai padidėjo 700%. Dabar maždaug pusė visų vedybų baigiasi skyrybomis. Beveik trečdalis vaikų, jaunesnių negu 18 metų, auga su patėviu ar pamote. Jaunimas dabar vėliau sukuria šeimas, tad jaunavedžiams dažnai tenka ne tik auginti mažus vaikus, bet ir prižiūrėti senus tėvus. Visi šie faktai rodo, kad šeimos reikalai smarkiai pasikeitė.

Tokie pasikeitimai įvyksta dažniausiai dėl to, kad žmonės per daug paviršutiniškai žiūri į gyvenimą. Šv. Raštas sako, kad ką Dievas

Gytis Vygantas

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S. J.

Išpuikėliai taisyklingai nekalbės

Visi, kuriems tenka viešai kalbėti — paskaitininkai, pamokslininkai, aktoriai, radijo pranešėjai — turėtų stengtis, kad jų kalba būtų taisyklinga. Kultūringas žmogus turi rūpintis savo kalbos kultūra. Ne visi turi galimybę atlikti specialias kalbos kultūros studijas, bet galima rasti ir kitokių būdų, norint pagerinti savo kalbą. Pavyzdžiui, tie visi minėti kalbėtojai, kurie jaučia, kad jų kalba nėra visiškai tobula, turėtų paprašyti kokį kalbos specialistą, kad kartais pataisytų jų kalbos klaidas. Žinoma, ne visiems ambicija tai leis, bet reiktų tą nesveiką ambiciją nugalėti, norint išmokti taisyklingiau kalbėti.

Geras tokių proginių taisyčių naudingumo pavyzdys yra čia, išeivijoje, jau nuo 1973 metų

kasmet ruošiami Litanistikos seminarai. Čia ir lektoriai, ir studentai vieni kitus taiso, pastebėję kokias nors kalbos klaidas. Dėl tų taisyčių niekas neįsižeidžia, bet visi yra dėkingi, nes mato didelę naudą. Rezultatai tikrai nuostabūs: per dvi savaites visų kalba žymiai pagerėja.

Deja, yra ir tokių žmonių, kurie nuolat ir nuolat daro tas pačias kalbos klaidas. Jeigu kas nors iš artimo meilės ir iš mūsų kalbos meilės jiems tas klaidas nurodo, jie labai įsižeidžia ir supyksta. Gaila. Jie patys sau kenkia. Tokie išpuikėliai taisyklingai niekad nekalbės.

“Gimtosios kalbos” žurnale (1990 m. Nr. 5) yra labai įdomus kalbininkės Inos Marčiulionytės straipsnis “Ką girdi visa Lietuva?” Tas straipsnis patvirtina čia mūsų pateiktas mintis. Iš jo matome, kad ir mūsų deputatai, ir parlamentarai yra labai dėkingi, jeigu koks nors kalbininkas (net ir viešai) pataiso jų kalbos klaidas. Jie yra gražus pavyzdys daugeliui mūsų minėtų išpuikėlių.

Čia tą straipsnį ištiesai perspausdiname.

“Ką girdi visa Lietuva?”

Ina Marčiulionytė

Į televizijoje rengiamas kalbos valandėlės skambina žiūrovai ir piktinasi netaisyklinga parlamentarų kalba. Malonu, kad Lietuvos žmonės ima kreipti dėmesį ne tik į tai, kas sakoma, bet ir tai, kaip sakoma. Gal tai įpareigos mūsų

sujungė, žmogus tegul neatskiria, bet žmonės į tai nekreipia dėmesio, nesistengia sugyventi, vienas kitam nusileisti, bet tuoj skiriasi, jeigu tik kas nors nepatinka.

Lietuviai, užaugę Amerikoje, žinoma, yra paveikti savo aplinkos, bet jų vedybinės statistikos yra geresnės negu amerikiečių. Mat lietuvius labiau jungia vienas bendras tikslas — išauginti gerus tikinčius ir lietuviškus vaikus. Šis tikslas apsaugoja lietuvius nuo visiško pasinėrimo į amerikietišką aplinką.

Deja, šio tikslo siekimas nėra lengvas, ir iš čia kyla daug nesusipratimų tarp tėvų ir

vaikų. Vaikai nori žaisti su savo draugais amerikiečiais, dalyvauti jų sporto varžybose. Bet tėvai juos stumia į šeštadienines mokyklas. Ir tėvai, ir vaikai, nenorėdami nuolat pyktis ir ginčytis, bando surasti kokį nors vidurio kelią. Aišku, čia tėvai turi suprasti, kad šių dienų vaikai auga visai kitokioje aplinkoje, kitokiomis sąlygomis, kur yra visai kitokie papročiai, negu buvo tais laikais, kada augo jie patys.

Dažnai tėvai nesupranta vaikų, o vaikai — tėvų. Tai yra viena didžiausių šių laikų šeimų problemų ypač čia, išeivijoje. Iš šios problemos kyla ir daug kitų problemų šeimose.

Respublikos politikus pasitempti ir gerokai apkuopti savąją kalbą... Teisybės dėlei reikėtų pasakyti, kad ką tik išrinktas naujasis parlamente kalba geresnė kalbą, rūpestingiau renka žodžius ir dėlioja kirčiū. Tačiau trys dienos, praleistos Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos rūmuose, nenuėjo veltui — ne tik prirašiau krūvą deputatų klaidų, jas ištaisiusi, anot rašytojo Sauliaus Šaltenio, “lyg kyšius vokeliuose” grąžinau “autoriams”, bet ir spėjau pakalbinti kelis parlamentarūs — vis tais pačiais — gražaus ir taisyklingo lietuviško žodžio kláusimais.

Bet pirmiausia vis dėlto — apie bėdą. Parlamentarų kalboje gerokai sumažėjo vertalų iš rusų kalbos, rečiau išgirsi įgirusius iki gyvo kaulo netaisyklingus vietininkus *visumoje* (= iš viso, apskritai), *pagrinde* (= daugiausia), *metų bėgyje* (= per metus) ir kt. Tačiau netrūks ta *eilių* (*problemų, klausimų, priemonių* ir kt. *eilių*), tarsi deputatai nieko kita neveiktų, tik eilės rikiuotų, visai pamiršę puikius talkininkus — žodelius *daug, nemaža* ir pan. Keista, kad daugelis neįsidėmėjo jau tiek visur taisytos klaidos *atstovauti ką* (= kam) tad ir girdime: *atstovauti savo rinkėjus* (= rinkėjams), *savi-valdybes* (= savivaldybėms) ir kt. *Liečiami* neįmanomi paliesti dalykai: *klausimai, nuomonės, problemos* ir kt.: *kas liečia šį klausimą* (= dėl šio klausimo).

Labai gąj *kad + bendratis* piktžolė. Lyg ši niekada nebuvo būdinga lietuvių kalbai konstrukcija būtų tapusi vienintele nepamainoma kalbos raiškos priemone. Tik ir girdi: *tam, kad paaiškinti* (= paaiškintume; norėdami paaiškinti) *sprendimus; kad atidėti* (= atidėtume) *nutarimą*. Šiai klaidai išgyvendinti reikės ypatingų pastangų.

Kirčiavimo problemų dar daugiau. Retas deputatas išsiverčia be *parlamente, argumėnto, reglamente, momente*, bet šie žodžiai kirčiuojami kaip pakliuvo, tarsi tai būtų kiekvieno kalbančiojo privatus reikalas: *argumentu* (= argumentu), *parlamente* (= parlamente), *momentus* (= momentus) ir kt. Nuolat linksniojami *procėsas, biudžetas, projektas* taip pat turi daugybę

negirdėtų variantų... Suprantama, mūsų gimtosios kalbos kirčiavimo sistemą sunki, bet reikėtų pradėti bent jau pagrindinius parlamentarų žodžius kirčiuoti taisyklingai. Nors ir labai liūdna, bet dar tenka išgirsti su *Lietuvà* (= su Lietuva), *Lietuvójė* (= Lietuvojė)...

Daugumo šių klasingų kirčiavimo pavandeninių uolų sėkmingai išvengia Aukščiausiosios Tarybos plenarinių posėdžių vedėjas Aleksandras Abišalas. Daugelio nuomene, jis — lituanistas ir todėl gražiai kalbėti jam esą visai nesunku.

O ištikrųjų?

— Kokia jūsų specialybė?

— Aš — fizikas.

— Ne lituanistas?

— Ne, — šypsosi.

— Tai gal suvalkietis? — neprasidama vilties tardau toliau.

— Kaip čia pasakius... Gimiau Intoje. Nuo pusantrų metų gyvenu Kaunė. Motina žemaitė. Tėvas iš Kauno, iš Šančių.

— Bet, atleiskit, kaip jums pavyko nesugadinti savo kalbos? Gal specialiai mokėtės, knygą skaitėte?

— Drįsčiau manyti, kad turiu kalbos jausmą. Be to, tėtis, grįžęs iš tremties, įstojo studijuoti žurnalistiką ir pamatė, kad turi susirūpinti savo kalba. Drauge su juo, dar būdamas visai vaikas, mokiausi ir aš. Didelę įtaką turėjo ir darbas Sąjūdyje. Tekdavo neretai vesti susirinkimus, tad ir kreipti dėmesį į kalbą. Esu labai dėkingas savo draugams, dideliems kalbos entuziastams, geranoriškai taisiusiems klaidas.

— Ar galima būtų teigti, kad geras lietuvių kalbos mokėjimas jums padėjo — jums buvo patikėta vadovauti Aukščiausiosios Tarybos plenariniams posėdžiams?

— Mano pareigos kol kas nėra pakari karnai aiškios. Tačiau manau, kad galiu pasakyti, jog turbūt ir kalba padėjo, ir šis darbas kalbą tobulinti padėjo...

— O tiesioginės pareigos netrukdė? Juk dažnai fizikai skundžiasi lietuviškų terminų stoka ir panašiais dalykais.

— Kauno radijo matavimo prietaisų moks-

linio tyrimo institutė, kur aš dirbau, veikia labai stipri Sąjūdžio grupė. Mes anksti pasiekėme, kad susirinkimai būtų vedami lietuvių kalba, kad į lietuvių kalbą būtų išversti įvairūs blankai, dokumentai. Per vietinį radiją organizuojamos kalbos valandėlės. Tad aplinka tikrai palanki lietuviškam žodžiui.

— O kokia, jūsų akimis žiūrint, mūsų deputatų kalba? Ir ką turėtume daryti, kad ji gerėtų?

Turėčiau pasakyti, kad mūsų parlamentarai tikrai daugiau dėmesio skiria kalbai nei ankstesnieji deputatai. Bet darbo šiuo klausimu dar labai daug. Geros kalbos per porą posėdžių neišmoksi. Šiuo metu nė reikalauti per daug negalima...

— Teko vieno posėdžio metu kalbėtis su žurnalistu iš Vokietijos Federacinės Respublikos. Jo teigimu, pakaktų poros parlamento posėdžio pirmininko pastabų kalbos klausimu, kad deputatas taptų nebe deputatu...

— Mums tai tik viliojanti ateitis. Reikia duoti laiko mokytis, tik paskui imtis griežtesnių priemonių.

O štai ką apie parlamentarų kalbą mano

*Susipynusi gyvenimo šaka
ir taku užslėgta akmeniu krūtinė.
Nelengva ši sielos valanda —
mirštanti gimtinė, gimstanti gimtinė.*

*Palydės pavargusį lazda,
samanoti šuliniai pagirdys.
Tik nebus ramybės niekada,
kol Marijos rankos nesusšildys.*

*Miršta Tėviškė atgimti su viltim.
Apie sunkią žaizdą susikaupus mąsto:
prisikelsiu — Marija bus su manimi!
Ji padės tikėjimu subręsti!*

Kun. V. Rudzinskas

deputatas rašytojas Saulius Šaltenis (tai jis, jei prisimename, pirmųjų Aukščiausiosios Tarybos posėdžių metu vis prašė, kad į pagalbą deputatams ateitų kalbiniškai):

— Bloga mūsų parlamento kalba: kirčiujame baisiai, konstrukcijos rusiškos. Kalbos reikia mokytis. Čia daug galėtų padėti kalbiniškai — surašyti padarytas klaidas, ištaisyti jas ir atiduoti deputatams. Po kokio pusmečio “gražiausiai kalbančius” jau ir į “Garbės lentą” galima bus dėti. O ką kitaip daryti? Juk mes visi turim mokytis — visa Lietuvą mūsų klausosi. Dabar rastum vos kelis geriau kalbančius deputatus.

Buvo įdomu sužinoti, kokia vieno iš jaunųjų politikų — Zigmo Vaišvilos — nuomonė:

— Nelengva taisyklingai kalbėti. Ypač daug problemų su kirčiavimu. Manau, kad nemaža gali padėti kalbinių nurodytos kiekvieno deputato klaidos. Kai kada būtų visai sveika išgirsti ir viešą pabarimą.

— Ar neįsižeis?..

— Neturėtų. Pavyzdžiui, pats dėl to būčiau tik dėkingas.

— Tai manot, kad kalbos reikalai gerės? Jau kalbininkai retkarčiais ir aiškindami, ir taisydami pavargsta...

— Bet rezultatų juk yra. Ir televizijos laidėlės pamažu, bet įkyla į galvą geros kalbos pavyzdžių... Iš savo dukrų matau.

Būtų smagu tokia optimistinė gaida baigti šį straipsnį. Tačiau vėl sukyta abejonės: o kas bus, jei kalbiniškai taisy, rašys, o parlamentarai perskaitys ir ... užmirš? Negi vienintelė išeitis — smūgis “per kišenę”? Ne dabar, žinoma. Vėliau. Jau kiek pasimokius. Dar daugiau abejonų — išgirdus kai kurių kandidatų į ministrus ar jau ministrų kalbą. Čiagi vėl neplėsti kalbos dirvonai. Kiek daug dar reikia padaryti, kad kiekvienam garbės reikalas būtų kalbėti gimtąja kalba tik taisyklingai. Bet vilties kibirkštėlė vėl įžiebta vienas posėdžio epizodas:

— Aš mačiau šiuos dokumentus.

— Kuriuos dokumentus?

— Oi taip, dokumentus. Atsiprašau. Taigi: aš mačiau šiuos dokumentus...

Sugrąžink mūsų žingsnius...

Teofilija Žemaitytė

Žemės vėjuose išsiilgo mano širdis ramybės dienų ir tylaus Tavo meilės kuždesio. Mano akys vis ieško Švyturio, bet mano valtį blaško priešingi vėjai. Viešpatie, jei Tu neištiesi savo rankos ir nesudrausmini vėjų, mano valtis nugrims į gelmių dumblyną. Kodėl Tu miegi ir negirdi mano šauksmo?!

Aš žinau, jeigu nekreipsime savo akių į amžinąją Šviesą, joks pasaulio švyturys neapšvies tų ūkanų, kuriose klajojame.

Dieve, pažadink mus šauktis Tavo vardo ir ieškoti Tavo Širdies prieglobsčio!

Tu matai mano neturtą. Be savo nuodėmių, aš nieko daugiau neturiu, ko nebūtum man davęs.

Kodėl aš taip dažnai mėgstu kuo nors pasigirti? Kodėl taip stropiai slepiu tai, kas yra mano nuosavybė — savo nuodėmės?! Kodėl taip dažnai noriu pasirodyti geresnė negu esu? Tai įgimta žmogiška silpnybė. Todėl prašau: leisk man pažinti save.

Dieve, jei Tau nepatinka mano prišiukšlinta širdis — iššluok ją!

Jei Tau nepatinka tuščia mano siela — pripildyk ją savimi!

Jei Tau nepatinka nuo žemės vėjų suskirdusios mano lūpos — suvilgyk jas savo meilės rasa, ir jos prasivers gražiausiu padėkos himnu!

Jei Tau nepatinka sugrabusios ir tuščios mano rankos — įduok joms savo kryžių!

Jei Tau nepatinka mano mintys, šliaužiojančios purvina žeme, — pakelk jas prie savęs!

Jei Tau nepatinka mano žingsniai kelių vingiuose, nukreipk juos Tėviškės link — Tu, Rūpintojėliu parimęs mūsų tremties pakelėse!

Jei Tau nepatinka mano akys, godžiai gaudančios kiekvieną nykstančio grožio akimirką, — nukreipk jas į save: amžinojo Grožio, Gėrio, Šviesos pilnatvę!

Dieve, Tu lauki mūsų žvilgsnio ar šypsenos. Lauki ilgai, ramiai, ištvermingai, dieviškai. O mes?! Mes savo širdį dalijame tvariniams, pamiršdami Tvėrėją.

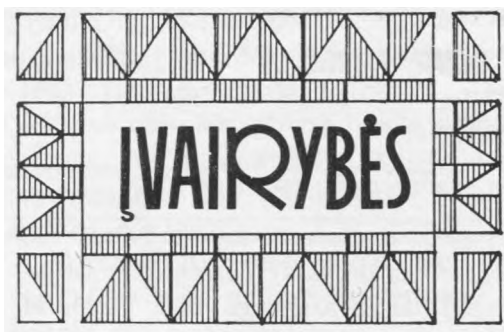
Tu lauki mūsų meilės, bet dažniausiai mūsų meilė tenka žmonėms, kurie ją išniekinę atmeta.

Tu esi mūsų Tikslas. Bet kaip dažnai mes pasiklystame savo pačių širdies labirinte ir nerandame kelio į Tave.

Kaip dažnai mes paklystame kelio ūkanose ir sukame ratu aplink save — savo menkus, dažnai nuodėmingus interesus statydami aukščiau už amžinąją laimę.

Kaip dažnai. Viešpatie, mes einame ne ten, kur reikia eiti, darome ne tai, ką reikia daryti, kalbame ne tai, ką privalome, bet tai, ką mums pašnibžda gundytojas.

Dieve, sugrąžink mūsų žingsnius į save! Leisk visada pasitikėti Tavo gailestingumu ir aukoti Tau savo dienas! Nepaleisti iš rankų Tavo romumo vėliavos! Niekada nesuabejoti Tavo meile!

Kairioji veido pusė ir muzikalumas

Jūs abejojate, ar mokyti vaiką muzikos! Užuoť tikrinę jo pirštų lankstumą, pažiūrėkite, ar jūsų atžalos labiau išvystyta kairioji, ar dešinioji veido pusė. Viskonsino valstijos Madisono universiteto psichologas prof. Karlas Smitas teigia, kad visi talentingi muzikos atlikėjai, kompozitoriai, dirigentai yra “kairiaveidžiai”.

Kaip daugelis esame kairiarankiai arba dešiniarankiai, taip ir viena veido pusė būna dominuojanti, paslankesnė. Tik vyraujančią ranką įmanoma nustatyti nuo 2-3 metų, o vyraujančią veido pusę — jau prieš gimimą.

Daugelis didžiųjų kompozitorių, tarp jų Bethovenas, Bramsas, Šubertas, Čaikovskis, Listas, buvo “kairiaveidžiai”, taip pat 98% operos dainininkų, teigia K. Smitas. Jis išveda, kad dominuojanti veido pusė atspindi ryšį su dominuojančiu smegenų pusrutuliu. Mat dešinysis “specializuojasi” muzikai, o kairysis — atpažinimui ir rišliai kalbai.

Nėra ko nusiminti ir “dešiniaveidžiams”. Nors jie gal ir nekurs gražios muzikos, bet dauguma matematikų, mokslininkų yra kaip tik tokie. Taip pat dauguma žymių oratorių, tarp jų ir visi JAV prezidentai (išskyrus Dž. Bušą).

“Kairiai” labiau įvaldo balses, o “dešiniai” priebalses. “Kairiaveidžiai” yra 12% amerikiečių.

Norėdami nustatyti, kuri jūsų veido pusė dominuojanti, įsižiūrėkite į veidrodį: tai bus stambesnioji, raumeningesnė, su gilesne duobute, aukštesniu antakiu.

“Dešiniaveidžiui” grojimo pamokos tikriausiai nebus malonios ir naudingos, bet jeigu

jūsų 2-5 metų “kairiaveidis” vaikas labai domisi muzika, neprotinga būtų nesuteikti jam galimybę jos mokytis.

Dar kartą apie rūkymo žalą

Jei jūs nerūkote, bet darbe sėdite kartu su rūkaliais, tai, be abejo, žinote, ką reiškia dirbti prirūkytame kambaryje, koks dūmų poveikis jūsų darbo našumui, nuotakai ir sveikatai. London Bartholomew ligoninės medicinos mokyklos profesorius Nickas Waldas mano, kad pasyvus rūkymas gal ir nesukelia astmos, bet tikrai pablogina astmatikų sveikatą. Astmatikai gali patys įsitikinti: jei savijauta pablogėja nuo tabako dūmų ir pagerėja gryname ore, tai visiškai aišku, kaip juos veikia pasyvus rūkymas.

Pasyvus rūkymas — priverstinis tabako dūmų įtraukimas į plaučius — jau apie 20 metų tyrinėjamas visame pasaulyje. Ankstesni rezultatai gana prietaringi. Vienų mokslininkų nuomone, žala akivaizdi, kiti tai neigė. Daugmaž vienoda išvada pateikta tik devintame dešimtmetyje, kai JAV, Didžiosios Britanijos bei Australijos tyrinėjimai nustatė, kad pasyvus rūkymas kenkia nerūkančiojo sveikatai.

Didžiosios Britanijos sveikatos departamento ataskaitoje, pateiktoje prieš dvejus metus, yra štai tokie duomenys — vien Jungtinėje karalystėje dėl pasyvaus rūkymo nuo plaučių vėžio mirė apie 40 tūkstančių žmonių. JAV ir Kanados skaičiai dar didesni.

Iš rūkančiojo cigaretės į atmosferą patenka apie 100 žalingų cheminių produktų. Manoma, kad 60 jų — kancerogenai. Nors ore tos dalelės ir persifiltruoja, nemaža jų patenka į nerūkančių žmonių plaučius. Laboratoriniai tyrimai parodė, kad pastarųjų šlapime rasta nemažas kiekis kotinino, kuris yra pavojingiausias nikotino produktas. Profesoriaus Waldo ir jo kolegų eksperimentai rodo ir tokius duomenis — nerūkančio sutuoktinio, gyvenančio su rūkalium, organizme kotinino yra apie 3 kartus daugiau negu to, kuris gyvena su nerūkančiu. Pastebėta dar vienas dėsningumas: nerūkantys žmonės labiausiai veikiami nikotino kaip tik ne namuose, o aplinkoje, darbe.

Aišku, astmatikams tokioje aplinkoje yra sunkiausia, ir jų bendradarbiai turi tai suprasti bei padėti. Dar vienas akivaizdus faktas — vaikams pasyvaus rūkymo poveikis gana didelis.

Jie dažniau serga bronchitu, vidinės ausies ligomis. Tačiau visa bėda, kad jie negali įspėti savo rūkančius tėvus apie pavojų savo sveikatai. Kai jie paaugs ir tai supras, gali būti vėlu. Tai gal visgi tėveliai turėtų pagalvoti ir nerizikuoti bent jau savo vaikų sveikata.

Amžius — ne kliūtis

Kanadoje, St. Catharines miestelyje, vieno gyventojų duktė pasisakė ketinanti tekėti. Laimingas tėvas labai džiaugėsi. Atėjus vestuvių dienai, 106 metų tėvas apsilviko geriausiu kostiumu ir šypsodamasis nuvedė prie altoriaus savo 78 metų dukterį. Jų laukė būsimasis žentas, kuriam neseniai sukako 82 metai.

Sutuoktuvės Bengladeše

Bengladeše gyvena daugiau kaip 105 milijonai gyventojų. Gyventojų planavimo komisija teigia, kad per pastaruosius 30 metų įvyko didelių permainų. 1961 metais trečdalį besituokiančių sudarė vaikai nuo 10 iki 14 metų, o dabar 99% gyventojų tuokiasi sulaukę 15-19 metų.

Tarakonams nepatinka agurkai

Kansas universiteto profesorius K. Meloenas nustatė, kad agurkų žievelėje ir laurų lapeliuose yra medžiagų, kurių nepakenčia tarakonai. Eksperimentai parodė, kad tarakonai palieka namus, kuriuose pajunta šios medžiagos kvapą.

Valgomi indai

Anglijoje išrasti indai, kurių nereikia plauti. Jie pagaminti iš valgomos medžiagos. Pavalgius šiuos indus galima sušerti gyvuliams arba jais patręšti dirvą. Jie gaminami iš ryžių arba iš kvietinių miltų.

Rožės migdo, braškės žadina

Pasirodo, pažadinti iš miego gali ne tik garsas, bet ir kvapas. Jau išrastas kvapų žadintuvas. Jame įtaisyta kapsulė su aromatinga medžiaga. Nustatytą valandą ima veikti termoelementas, kuris sušildo kapsulę, ir kambaryje pasklinda braškių kvapas. Jis ir stimuliuoja miegą slopinančių smegenų centrą. Žadina ir apelsinų ar kavos kvapas, o rožių ir jazminų — migdo.

Šveicarų sąžiningumas

Daugelyje kraštų sąžiningumas jau pasidarė nemadingas, bet ne taip yra Ženevoje. 1986 m. į radinių biurą buvo pristatyta 350 tūkstančių šveicarų frankų ir daugiau kaip 17 tūkstančių įvairių daiktų. Vienas žmogus atnešė 13 tūkstančių frankų radinį.

Čia galioja tokia taisyklė: rastų pinigų ar daiktų savininkas sąžiningam radėjui turi sumokėti sumą, lygią 10% daiktų vertės. Be to, turi padengti ir administracijos išlaidas.

(Šios įvairybės yra iš "Šeimos", 1990 m., Nr. 7-8)

■ Telšių ir Kauno seminarijose studijuoja 250 klierikų. Lietuvoje dar apie 200 parapijų neturi savo kunigo. Telšių vyskupijoje iš 210 parapijų 81 neturi kunigo.

■ Telšiuose atidaryta katalikų gimnazija. Lėšas duoda valstybės vyriausybė.

■ Kretingoje Lietuvos valdžia pasiūlė pranciškonams perimti gimnaziją. Išlaikymą ir algas mokytojams žada parūpinti valstybė.

■ "Caritas" socialiniame ir religiniame sąjūdyje Lietuvoje darbuojasi apie 8000 moterų; turi skyrius visuose didesniuose miestuose.

■ Klaipėdoje įsteigta katalikiška kolegija, ją išlaiko valstybė, bet mokytojams algos bus mokamos iš studentų mokesčio, kuris nustatytas 1000 rublių metams. Įsiregistravo 300 studentų.

■ Lietuvoje radijo ir televizijos religinėms valandėlėms trūksta programų. JAV LB taryba savo sesijoje įpareigojo Religinių reikalų tarybą ištirti galimybes tokias programas paruošti ir parūpinti Lietuvai.

■ Aliaskos katalikų vyskupas Michael H. Henry, drauge su musulmonų verslininku Mohammed El Heneidy nuvykę į Iraką, išsirūpino, kad būtų paleisti keturi amerikiečiai įkaitai.

■ Vatikano kardinolas Joseph Ratzinger, kuriam pavesta vadovauti naujo pagrindinių katalikybės tiesų rinkinio — katekizmo paruošimui, pareiškė, kad reikia jo laukti 1992 metais. Paruoštoji redakcija dar reikalinga rūpestingų peržiūrėjimų.

Sovietiniai anekdotai

— Kodėl Biblija nepriimtina komunistams?
— Pagal Bibliją iš pradžių buvo chaosas, kuriame pagal dieviškąjį planą įvesta tvarka. O komunistinis patyrimas moko, kad iš pradžių buvo planas, o po to atėjo chaosas.

— Kodėl Sovietų Sąjungoje taip pabrango gyvenimas?

— Jis nustojo būti pirmo būtinumo dalyku.

— Koks yra pats baisiausias prakeikimas Sovietų Sąjungoje?

— Kad tu visą gyvenimą gyventum iš atlyginimo!

— Kas Sovietų Sąjungoje labiausiai pastovu?

— Laikini sunkumai.

— Koks skirtumas tarp matematikos ir mokslinio komunizmo?

— Matematikoje kažkas duota ir kažkas reikia įrodyti, o moksliniame komunizme viskas įrodyta ir nieko neduota.

Po Maskvos kino festivalio Bridžita Bardo per banketą Kremliuje Brežnevui sako:

— Kodėl gi Jums neatidaryti sienų visiems norintiems?

Brežnevas grūmoja jai pirštu:

— Nori su manim pasilikti viena, katyte?

Leningrado blokada: sotieji apsupo alkanus.

Lietuvos blokada: alkanieji apsupo sočiuosius.

Lietuvoje:

— Jonai, rusai į kosmosą išskrido!

— Nejaugi visi?

■ TRUMPAI ■ IŠ ■ VISUR ■

■ Romoje įvykusiose rugpjūčio 14-18 dienomis rekolekcijose dalyvavo keli tūkstančiai kunigų, jų tarpe 27 buvo atvykę iš Lietuvos.

■ Jonas Paulius II audiencijoje priėmė iš Lietuvos į Romą atvykusius kunigus rugsėjo 19 d., prabildamas į juos lietuviškai, skatindamas, grįžus į Lietuvą, rūpintis tautiniu ir religiniu atgimimu. Iš Lietuvos atvykusius kunigus globojo Šv. Kazimiero kolegija.

■ Naujas JAV Aukščiausiojo teismo sprendimas patvirtino ankstyvesnį federalinio teismo nutarimą, sustiprinantį valdžios įstaigų galias kovoje prieš pornografiją.

■ Domininkone seselė Mary Eilėn Fitzmaurice, 41 m., buvo Niujorko mieste paskirta šeimų teismo teisėja. Kadangi vienuolėms kanonų teisė neleidžia imtis tokių pareigų, ji pradėjo iš vienuolijos oficialiausio pasitraukimo procesą. Tai pirmas atsitikimas Niujorke, kad vienuolė būtų paskirta tokioms pareigoms.

■ Žurnalas "Laivas", leidžiamas marijonų, savo paskutiniame 1990 m. ketvirtame numeryje praneša, kad, daugelį metų nešęs religinę ir tautinę šviesą savo skaitytojams, sumažėjus prenumeratorių skaičiui ir padidėjus finansiniams sunkumams, po šios paskutinės "Laivo" laidos daugiau nebus leidžiamas. "Laivas" buvo leidžiamas jau 70-tus metus. Oficialiame pranešime, išspausdintame priešpaskutiniame viršelio puslapyje, pažymima, kad "Laivo" dabar buvo spausdinama 600 egzempliorių.

■ Vyskupų sinode Vatikane Brazilijos atstovas

paskelbė, kad jų krašte du vedę vyrai su popiežiaus leidimu tapo kunigais. Jau nuo seniau atsivertusieji į katalikybę protestantų kunigai gaudavo teisę eiti katalikų kunigo pareigas, pasilikdami vedę.

■ Sujungtoje Vokietijoje spalio 14 d. pirmą kartą įvyko rinkimai, kuriuose laimėtojai išėjo krikščionys demokratai. Rinkimai vyko atskirose provincijose. Yra stiprių vilčių, kad gruodžio mėnesį įvyksiančiuose rinkimuose bus vėl išrinktas kancleriu Helmut Kohl.

■ Kaltinėnuose prieš porą metų sudegė medinė bažnyčia. Dabar vysk. Vaičiaus paskirtas naujas klebonas Petras Linkevičius, išvalęs griuvėsius, pastatė laikiną, bet puošnią ir jaukią, net apšildomą bažnytelę. Rengiamas projektas naujai Šv. Jono bažnyčiai.

■ Plungės rajone, Juodeikių kaime, paminklu ir kryžiumi įamžintas 1863 m. sukilimo dalyvio Antano Vaišvilos, dvaro baudžiauninko, išvežto į Sibirą ir ten mirusio, atminimas.

■ Lietuvos katalikai, evangelikai ir liuteronai ekumeninėmis pamaldomis Karaliaučiuje ir Tolminkiemio pagerbė 400 m. sukaktį nuo Jono Bretkūno (1536-1602) atlikto Šv. Rašto vertimo į lietuvių kalbą. Sukaktis paminėta ir Čikagoje bei St. Petersburge.

■ Maironio sodelyje Kaune atstatyta ir pašventinta Kristaus skulptūra, kuri buvo nugriauta 1976 m., bet saugoma Vitražų ir skulptūros fonduose. Skulptūrą pastatė poeto sesuo Marcelė Mačiulytė, pagerbdama Maironio mirties pirmąsias metines. Skulptūros autorius — Petras Aleksandravičius.

■ Libane kareivių persirengęs žudikas nušovė vieną iš krikščionių vadų Dany Chamoun, jo žmoną ir du vaikus. Išliko gyva tik 11 mėnesių duktė.

■ Sujungtoje Vokietijoje dabar yra apie 28 milijonai evangelikų ir apie 27 milijonai katalikų.

■ Vilniaus katedros chorui vadovauja Rolandas Muleika, kuris 1990 m. turėjo progą Paryžiuje studijuoti grigališką choralą.

■ Lietuvoje pagrindinė ateitininkų veikla yra studijų dienos, kurios vyksta kartą per mėnesį

vyskupijų ribose. Čia būna paskaitos, diskusijos, bendravimas. Kai kurios kuopos renkasi kas savaitę. Ateitininkai dar negali rinktis mokyklų patalpose, o turi prisiglausti prie bažnyčių, rinktis privačiuose namuose ir panašiai.

■ Arkiv. Paulius C. Marcinkus, 68., per 40 m. dirbęs Vatikane tvarkant finansus, o paskutiniu metu administruojant Vatikano valstybę, turinčią tik 108 akrus, spalio 30 d. pasitraukė iš tų pareigų. Spauda skelbia, kad jis gruodžio mėnesį grįžęs į Čikagą, čia dirbs sielovadoje. Taipgi yra pasiryžęs parašyti atsiminimų knygą apie savo darbuotės dešimtmečius Vatikane, bendraujant su keliais popiežiais.

■ Pasaulio vyskupų sinodas Vatikane, užsitęsęs visą mėnesį, pasibaigė spalio 28 d. pamaldomis Šv. Petro bazilikoje, dalyvaujant Jonui Pauliui II. Sinodas aptars daug svarbių dabarties Bažnyčios klausimų.

■ Katechetinis centras Texas valstijoje “Lumen 2000” pasisiūlė visom Lietuvos parapijom įtaisyti televizorius su video, magnetofonais bei parūpinti katechetinių filmų ir skaidrių, bet pažymėjo, kad Lietuvos žmogus atvykęs parinktų tai, kas būtų galima panaudoti, kas reikalinga.

■ Latvijoje yra 150 parapijų, 100 kunigų ir 103 klierikų. Katalikų yra 20%, liuteronų 35%, stačiatikių 45%.

■ Estijoje, kaip praneša vysk. P. Baltakis, yra 10.000 katalikų. Veikia dvi parapijos: Taline ir Tartu.

■ “Aidų” žurnalą nuo 1991 m. redaguoti buvo pakviestas dr. Ant. Klimas, bet pasikeitus aplinkybėms, negalėjo tų pareigų imtis, taigi ir toliau tą žurnalą redaguos poetas kun. Leonardas Andriekus.

■ Kauno arkikatedros mergaičių choras “Giesmė”, vadovaujamas muz. Saulės Jautakaitės, ir mergaičių ansamblis “Pastoralė”, vadovaujamas Nijolės Jautakienės, pranciškonų iškviestimui buvo nuvykusios į Medjugorje, Jugoslavijoje, ten giedojo Mišiose ir nuvežė didelį medinį lietuvišką kryžių, kurį pastatė and kalno netoli Marijos apsireiškimo vietas.

■ Pasaulio vyskupų sinode Vatikane kalbą pasakė Telšių vyskupas Antanas Vaičius. Nupasakojo katalikų sunkumus okupacijoje ir apibūdino dabartinį Bažnyčios atsigavimą. Lietuva siunčia savo kunigus net į Dušambę, Karagandą ir Novosibirską aptarnauti katalikus tose srityse. Vysk. A. Vaičiaus pareiškimai buvo išspausdinti Vatikano laikraštyje "Osservatore Romano".

■ Vokietijoje Viernheimo klebonas Liudvigas Giunteris, gaudamas ELTĄ vokiečių kalba, pamoksluose primena Lietuvos katalikų sunkumus. Yra ir daugiau tai darančių vokiečių kunigų.

■ Rygos vyskupas augziliaras Vilhelms Nukss, kalbėdamas vyskupų sinode Vatikane, pažymėjo, kad Latvijoje yra 179 parapijos, dvi vyskupijos, turima 101 kunigas. Seminarijoje yra 100 klierikų, bet tik 30 iš jų yra latviai. Katalikų esą pusė milijono.

■ Gudijoje yra apie 2,5 milijono katalikų, kuriuos turi aptarnauti 62 jau vyresnio amžiaus kunigai. Neseniai Minsko vyskupu paskirtasis T. Kondrasevičius gavo leidimą Gardine steigti kunigų seminariją. Gautas labai apleistos bernardinų vienuolyno patalpos. Vienuolyne iki šiol veikė medicinos institutas, kuris apleido tas patalpas tik 1990 m. liepos mėn. Į seminariją įstojo 41 klierikas iš Lietuvos, Gudijos, Ukrainos, daugiausia lenkų tautybės. Gauta 20.000 maldaknygių, kurių pusė skirta vaikams. Gudijoje atgaivinta apie 200 parapijų, stengiamasi atstatyti griuvėsiuose esančias bažnyčias. Lenkijos kunigams vieneriems metams duodama įvažiavimo vizos, taigi kunigų skaičius padidėjo. Iš Lietuvos perduodama religinė radijo programa.

■ Iš Lietuvos yra į Romą nuvykusių seselių studijuoti teologiją.

■ Pasaulyje šiuo metu yra 89 geografinės jėzuitų provincijos su maždaug 24.000 narių.

■ Romoje įvyko Rytų ir Vidurio Europos pranciškonų susitikimas. Į tą suvažiavimą rugs. 24-30 d. buvo atvykę 36 pranciškonai iš buvusios Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos, Jugoslavijos, Vengrijos ir Ukrainos. Iš Lietuvos dalyvavo pranciškonai kunigai: J. Kaminskas, A. Grabnickas, T. Bytautas, kuris

jau penkti metai aptarnauja tikinčiuosius Sibiro platybėse.

■ Albanijos prezidentas Ramiz Alia iškėlė konstitucijos reformos reikalą, siaurinant jo vieningos partijos valdžią krašte. Numatomas atidarymas bažnyčių, uždarytų prieš du dešimtmečius.

■ Pasaulio vyskupų sinodas Romoje patvirtino celibato reikalą. Pasiūlė, kad ir šventintiesiems kunigams dar būtų sudaryta proga pagilinti auklėjimą, nes stoja į seminariją kai kurie iš porų šeimų, kurios jaunuoliams giliai neįskiepija krikščionybės principų. Buvo paskatintos seminarijos į savo dėstytojų tarpą įjungti ir moteris.

■ Sibire nuo Uralo iki Arktikos tikinčiuosius aptarnauja lietuviai pranciškonas kun. P. Bytautas. Keliauja lėktuvais, traukiniais, automobiliais, pirmą telegramą pranešdamas žmonėms, kad ten atvyksta. Nuvyksta į vietas, kur žmonės nėra kunigo matę 70 metų. 1989 apkrikštijo apie 100 suaugusių. Prieš jį ten buvo ukrainietis kunigas, bet jis buvo suimtas. Kun. Bytautas vietomis randa dar XIX šimtmečio tremtinius. Dabar gali dirbti laisviau. Jau įstengė pastatyti mažą bažnytelę, planuoja statyti dar dvi. Steigia šalpos centrą su prieglauda vaikams bei seneliams. Jam talkina 4 ten nuvykusios Motinos Teresės įsteigto Artimo meilės vienuolyno seselės. Tomske yra lietuvių katalikų tremtinių pastatyta bažnytelė, kurioje kun. Bytautas laiko pamaldas. Randa tikinčiųjų mažas grupes visame Sibire. Laiko Mišias ir privačiuose namuose ar gamtoje. Sako, kad ten yra tiek darbo, kad reikėtų šimto kunigų.

■ Lietuvių religinės šalpos direktorius kun. Kazimieras Pugevičius mėnesį išbuvo Lietuvoje, susipažindamas su padėtimi. Tai buvo jo pirmą kelionę į Lietuvą.

■ Šv. Kazimiero kolegija Romoje spalio 21 d. atžymėjo 45-tuosius savo veiklos metus. Jubiliejinės šv. Mišias kolegijos koplyčioje koncertavo vysk. Ant. Vaičius, kolegijos rektorius prel. Alg. Bartkus ir buvęs rektorius prel. L. Tulaba. Dalyvavo ir arkiv. P. Marcinkus bei Romoje gyvenę lietuviai kunigai ir pasauliečiai.

Juoz.Pr.

“Laiškų lietuviams” konkursas

Konkursas baigiasi 1991 metų kovo mėn. 1 dieną, tad patariame ilgai nelaukti, bet jau dabar rašyti, kad būtų galima straipsnį laiku atsiųsti. Šiam konkursui galima rašyti laisvai pasirinkta tema iš šių keturių sričių: 1. Religija, 2. Tautybė, 3. Šeima, 4. Jaunimas.

Ir suaugusiems, ir jaunimui bus skiriamos penkios vienodo didumo premijos: I — 200 dol., II — 150 dol., III — 100 dol., IV — 75 dol., V — 50 dol. Jaunimas, siųsdamas savo rašinį, būtinai turi pažymėti, kad jis skiriamas jaunimo konkursui. Jei nebus pažymėta, rašinys bus dedamas į suaugusiųjų grupę, kuriems bus taikomi didesni reikalavimai negu jaunimui. Rašiniai turi būti tinkami spausdinti “Laiškuose lietuviams”.

Straipsnio apimtis suaugusiems turėtų būti maždaug 4-9 mašinėlė rašytų puslapių, o jaunimui — bent dviejų mašinėlė rašytų puslapių, bet pageidaujama ir ilgesnių. Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu ir įdedamas atskiras vokelis su tikrąja autoriaus pavarde, adresu bei telefonu.

Laimėtojų premijos bus įteiktos “Laiškų lietuviams” metinėje šventėje balandžio mėn. 14 dieną Jaunimo centre. Jau sudaryta konkurso vertinimo komisija: Vytautas Kasniūnas (pirm.), Vaida Kelerienė (sekr.), ses. Ona Mikailaitė, Edvardas Tuskenis, Gailutė Valiulienė.

Nuoširdi padėka “Laiškų lietuviams” rėmėjams

Po 15 dol. aukojo: J. Mikaila, D. Balčiūnas, V. Valantinas, D. Petkūnas, J. Skladaitis, J. Butikas, A. Lesevičius, N. Šumskis.

11 dol. aukojo L. Bagdonas.

Po 10 dol. aukojo: S. Kavaliūnienė, kun. I. Urbonas, J. Radas, A. Budreckas, V. Siliūnas, K. Majauskas, A. Šmulskštienė, L. Tijūnėlis, J. Žadeikis, A. Barkauskas, Pr. Murinienė, kun. L. Dieninis, D. Šatas, J. Sarapinas, J. Nevulis, V. Sinkus, M. Kapačinskis, B. Morkūnas, V. Žadeikis, O. Šičiukas, B. Boris, J. Mikulionis.

Po 5 dol. aukojo: S. Gerulaitis, M. Jasaitis, V. Skabeikis, V. Daugėla, E. Šlekys, M. Tarvydienė, A. Garkūnas, J. Mališka, A. Rūkas, O. Simonaitis, L. Ringus, O. Strimaitis, V. Abromavičius, O. Krasauskas, E. Jaškus, A. Juodvalkis, J. Kirvaitis, J. Latvys, K. Rimas, A. Rimkus, V. Švabas, O. Baukus, J. Damušis, J. Gustainis, A. Kuzmickas, J. Stravinskas, V. Taseckas, J. Arlauskas, G. Bajorūnas, K. Beiga, E. Gaižutis, S. Jakubonis, Al. Jurjonas, S. Juškus, A. Kavaliūnas, V. Kazlauskas, V. Kelmelis, S. Prialgauskienė, T. Rūta, T. Zailskas, A. Paulikas, D. Sumantas, A. Bražėnas, V. Norvilas, Z. Pajaujis, J. Vaidotas, O. Skrebunas, M. Spence, B. Briedis, J. Guobužis, M. Prancevičius, A. Underys, V. Sodeika, Ant. Lauraitis, V. Mažeika, V. Vizgirda, A. Sakalas, S. Pusvaškis, Aid. Mažeika, E. Susmaras, D. Žolynas, T. Varanka, M. Česas, S. Kikilas, J. Veselka, V. Prunskis, S. Vaišvila, Z. Grybinas, A. Lekeckas, L. Vansauskienė, J. Miceika, E. Cibirienė, L. Keženius.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S. J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris - 1,50 dol.